

İngilizce aslından tercüme edilmiştir.
Bursa Büyükşehir Belediyesi, APK Daire Başkanlığı, Sağlıklı Şehirler Proje Ofisi

---

WORLD HEALTH ORGANIZATION
REGIONAL OFFICE FOR EUROPE

WELTGESUNDHEITSORGANISATION
REGIONALBÜRO FÜR EUROPA

ORGANISATION MONDIALE DE LA SANTÉ
BUREAU RÉGIONAL DE L'EUROPE

ВСЕМИРНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
ЕВРОПЕЙСКОЕ РЕГИОНАЛЬНОЕ БЮРО

Dünya Sağlık Örgütü, Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı 4. Faz
(2003-2007)
21 - 24 Eylül 2004 – Bursa, Türkiye

15 Eylül 2005

TOPLANTI

SUNUMLARININ

ÖZETLERİ

GENEL OTURUMLARDA YAPILAN SUNUMLARIN ÖZETLERİ

Sunanlar: Zoe Heritage

Sunuşun Adı: 2005/5 Yıllık Raporlarının Sonuçları

Bu sunuşta Yıllık Rapor şablonlarının (ARTs) ana çıktıları anlatılmıştır.

2004/5 yılı ART'larından çıkan sonuca göre, sağlıklı şehirlerin en azından yarısını şehirlerindeki politik bağlılığı "hevesli ve istikrarlı" olarak değerlendirmiştir.

Şehirler Faz IV'ün ana temalarından sağlık etki değerlendirmesi, sağlıklı yaşlanma ve sağlıklı şehir planlaması ile ilgili çalışmalar yürütmektedirler. Şehirlerin yarısından fazlası politika ve planları değiştirmişler ve projelerini uygulamaya başlamışlardır. Geri kalan 16 şehir bu işleri yapabilmek için kapasitelerini geliştirmektedir. Şehirlerin 1/3'ü sağlık etki değerlendirmesi konusunda ilerleme kaydetmektedirler. Şehirler SED'i uygulamaya koymak için altyapılar ve ortaklıklar kurmaktadır. Sağlıklı Yaşlanma konusundaki çalışmalar konusunda farklılıklar mevcuttur.

Genel anlamda üye olan sağlıklı şehirlerin yaptıkları çalışmalar tatmin edicidir.

Sunan: Premilla Webster

Sunuşun Adı: Şehir Sağlık Profillerinin Analizi

AMAÇ

Hazırlanana Şehir Sağlık Profillerinin yeterli olup olmadığını görmek ve problemlerin çıktığı yerleri belirlemek

METOT

DSÖ tarafından hazırlanan bir çerçevede Şehir Sağlık Profillerinin içeriği incelenmiştir. İnceleme sırasında profiller 8 ana kategoriye ayrılmıştır. Her bir kategoriye ayrı bir kod verilmiş ve kalitatif olarak detaylı bilgi çıkarılmıştır.

SONUÇLAR

33 Şehir Sağlık Profili incelenmiştir.

BİR ÖNCEKİ ANALİZDE OLDUĞU GİBİ:

Demografik bilgiler detaylı olarak hazırlanmış;
veri ve kanıtlar bilimsel veriler ile desteklenmiştir.

1995 analizinde yeterli olmayan aşağıdaki konuların:

- sağlık durumu
- sosyoekonomik koşullar

bu analizde tamamlandığı görülmüştür.

Aşağıdaki konuların kapsamı genişletilmiştir:

Yaşam tarzları
Altyapılar

Kamu sağlık politikaları ve hizmetleri

GÖRÜLEN PROBLEMLER

Bir önceki analize benzer olarak Şehir Sağlık Profilleri şehirlerde görülen eşitsizlikler konusunda değinmemiştir.

Sunan: Alistair Lipp

Sunuşun Adı: Şehir Sağlık Profillerinde Yer Alan Eşitsizlikler ile İlgili Göstergelerin Yararının İncelenmesi

Bu rapor bir şehirde yaşayan topluluklar arasında sağlık ve esenlik konularındaki farklılıkları anlatan göstergelerin kullanımını tarif etmektedir. Raporun teması “*Problemin bilincinde olmak çözüme bir adım yaklaşmak demektir*”. Bir şehri farklı bölgeler ile kıyaslayan göstergeler rapora dahil edilmemiştir.

Sunumda 20 farklı ülkeden 49 Sağlıklı Şehrin raporları analiz edilmiştir. 16 farklı ülkeden 35 farklı şehrin raporunda 500 eşitsizlik göstergesi bulunmuştur. En çok bahsi geçen gösterge sağlık durumu (% 33) olarak ortaya çıkmıştır ve bu göstergede % 50 olarak ölüm istatistikleri ölçülmüştür.

Farklı ortamlardan benzer toplulukların sağlık durumlarının araştırılması eşitsizlik ve adaletsizlik konularında güçlü kanıtlar sunmuştur. Fakat göstergeler küçük düzeydedir. Eşitsizlikler konusundaki göstergelere yaş ve cinsiyet farklılıkları ile ilgili göstergelere kıyasla çok az değinilmiş ve eşitsizlik konusunun araştırılması konusunda istenilenden daha az yardımcı olmuştur.

Eşitsizliklerin araştırılmasında eşitsizlik göstergelerinin kullanılması öğrenilmesi gereken bir alandır.

Sunanlar: Hugh Barton, Sarah Hills, Mark Mccarty

Sunuşun Adı: Sağlık ve Şehir Ortamı

Bu sunuşta sağlık ve planlama üzerindeki akademik makaleler özetlenmiştir.

İlk sunuşta biomedikal makaleler incelenmiştir. Karşılaştırmalarda birbirinden farklı sonuçlar görülmüş ve politikaların hazırlanması sırasında farklı çalışmaların incelenmesi gereğini ortaya koymuştur. Akademik makalelerde yedi farklı konu yer almaktadır, bunlar: çevre sağlığı, şehir merkezine uzak düşük yoğunluklu konut alanları, barınma, konut ortamları, doğa, obezite ve gelir ile ilgilidir.

İkinci sunuşta daha çok planlama konusuna değinilmiştir ve özellikle ulaşım planlamasının fiziksel aktiviteyi nasıl etkilediğine bakılmıştır. Sunuşun kent planlaması kısmında yaşlı ve fakir şehirlerdeki artan trafik sıkıntısı, yeşil alanlara erişimdeki zorluklar gibi bozulan ortamların nasıl düzeltilebileceği ve buna ek olarak yeni oluşan dış mahallelerdeki sosyoekonomik ayrımların, ulaşım kaynaklanan hava kirliliğinin, fiziksel aktivite konusundaki sınırların nasıl bertaraf edilebileceği konularına değinilmiştir.

Sunanlar: Londra Sağlık Komisyonu Koordinatörü Gail Findley ve Londra Kamu Sağlığı Bölge Başkanı Yardımcısı Paul Plant
Sunuşun Adı: Londra'da Sağlık Amacı ile Planlama Yapmak: Sağlık Etki Değerlendirmesi ve Sağlıklı Şehir Planlamasına Yaklaşımlar

Londra, şehir planlaması yolu ile sağlığın geliştirilmesi, sağlık ile ilgili eşitsizliklerin giderilmesi ve tüm sektörlerdeki planlamacıların gündemine sağlığın yerleştirilmesi konusunda büyük gelişmeler kaydetmiştir. Yaklaşımımız ve ortaya çıkardığımız araçlar Büyük Britanya ve uluslararası seviyede çok büyük ilgi görmüştür.

Yapılan sunuşta Londra'nın bu konudaki ilerlemeleri ve deneyimleri aktarılmıştır. Sunuştaki bazı başlıklar şunlardır:

- "Londra'da Sağlık Amacı ile Planlama Yapmak" temeller, içerik, roller ve ortaklıklar
- Londra Sağlık Komisyonu ortaklığı
- Londra'da Sağlık Etki Değerlendirmesini geliştirmek
- Sağlık Etki Değerlendirmesi ve Tümüleşik Etki Değerlendirmesini birbirine bağlamak
- Sağlıklı Şehir Gelişimi ünitesi
- Başarı için temel faktörler; Londra deneyimlerinden öğrenmek
- Geleceğe bakış: yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası fırsatlar

Sunan: Susan Handy
Sunuşun Adı: Fiziksel Aktiviteyi Geliştirmek için Çevreyi Yeniden İnşa Etmek

Obezite yaygınlaşmakta ve kamu sağlığı görevlileri bu soruna cevap ve açıklama bulmaya çalışmaktadır. ABD'de obeziteyi özellikle otomobil ile gidilip gelinilen banliyö şeklinde kurulu bölgeler arttırmaktadır. Şehir plancıları uzun zamandan beri otomobile olan bağımlılık konusunda banliyö gelişimi ile ilgilenmektedir; aşağıdaki soruların kamu sağlık personeliyle paylaşılması gerekmektedir:

- Yerleşik düzeni değiştirmek suretiyle yürüyüş ve bisiklet parkurlarını arttırabilir miyiz, eğer yapabilirsek, ne şekilde?
- Bu değişikliklerin hayata geçirilebilmesi için politika ve yatırım kararlarını nasıl etkileyebiliriz?

Araştırmaların gelişen içeriği, yerleşik düzenin karakteristiği ile daha yüksek düzeylerde fiziksel aktivite arasındaki ilişki hakkında kanıtlar sağlamaktadır. Daha net olarak, yerleşim yerlerinin birbirine daha yakın olması, yürüme ve bisikletin ulaşım için daha fazla tercih edilmesi; daha güzel estetik güzelliklerle dinlenme olanaklarına ulaşabilirlik ve yürüyüş ve bisikletin egzersiz için daha fazla kullanılması ile bağlantılıdır. Yanıt arayan birçok soru olmasına rağmen bu gerçek, halkın, fiziksel aktivitenin geliştirilmesi için çevreyi yeniden düzenleyebileceği farklı noktaları ortaya koymaktadır. ABD'de veya başka yerlerdeki çabalar, fiziksel aktivite için inanılmaz olanaklar önermekte ve bu şekilde de halklara yön vermektedir. Bundan sonraki

gelişmeler, plancılar ile kamu sağlığı personelinin değişimi savunmak için birleştireceği çabalarına bağlıdır.

Sunan: Inger Marie Bruun-Vieroe, Sağlık Belediye Başkanı
Sunuşun Adı: Kopenhag Hareket Halinde

Kopenhag'da yaşayan insanlar, Danimarka'nın geneline oranla daha erken yaşlarda yaşamlarını kaybetmektedirler. Diğer İskandinav ülkelerine kıyasla Danimarka vatandaşları daha kısa bir yaşam beklentisi içerisindedirler. Kopenhag'daki sağlık problemlerinin temel nedenleri şunlardır: Yüksek oranda alkol tüketimi, hali hazırda sigara içen Kopenhaglı sayısının fazla olması, obez ve hareketsiz bireylerin sayısındaki artış.

Egzersiz ve fiziksel aktivite hastalık önler ve tedavi eder; bu ise Kopenhag şehrinin, Kopenhaglıları fiziksel olarak daha aktif kılmak amacıyla "Kopenhag Hareket Halinde" stratejisini kurduğunu açıklamaktadır. Obeziteyi önlemek amacıyla fiziksel aktiviteye müdahale ederek daha iyi beslenmeye yönelik çabaları da birleştirmektedir. Bu amaç, aynı zamanda fiziksel aktiviteyi geliştirecek olan şehir planlaması, eğitim ve politika geliştirme de daha iyi sonuçlar ve daha fazla sinerji yaratmak amacıyla Kopenhag Belediyesinde uzun dönemli ve sektörler arası işbirliği ve planlama sağlamaktır.

Şehir sakinlerinin isteklerini canlandırma ve kentsel alan içerisinde hareket imkanı yaratmaya yönelik gelişim planlarını takip etmek heyecanlı olacaktır. Şurası ümit vericidir ki bu proje, tüm Kopenhag Şehri tarafından desteklenen tek projedir. Kopenhag'daki tüm idareciler, kendi aktivitelerindeki egzersizlere ve fiziksel aktivitelere katılmayı taahhüt etmişlerdir.

Sunan: Henrik Lumholdt, Odense, Danimarka
Sunuşun Adı: Daha uzun bir hayat için (bisiklet) yol

Odense, bisiklet kullanımını geliştirmek ve desteklemek için benzersiz bir yol izlemektedir.

1990lar boyunca Odense, bisiklet trafiği % 50 arttırmış, bunun yanı sıra bisiklet kullanıcılarının karıştığı kaza oranını da yine % 50 azaltmıştır.

Bununla beraber Odense, bisikletlerin trafik içerisindeki payını arttırmak suretiyle bu gelişmeyi devam ettirme gayesindedir. Son 5 yıl boyunca çocuklara ve şirketlere özel ilgi gösterilmiştir.

Kampanyalarımızı nihai kullanıcıları cezbetmek için düzenledik. Hedef kitlemiz çocuklar olduğu zaman, kampanyalarımızı doğrudan çocuklara yöneltiyoruz; yetişkinler olduğunda ise çocuklar aracılığıyla. Sloganımız:

Her çocuk, ulaşımını ister kendi başına isterse ebeveynlerinin yardımıyla olsun bisikletle yapabilir.

Kendiniz deneyin – sizin kendi deneyiminiz önemlidir.

Çocuklar doğası gereği meraklıdır.

Bu eğlencelidir ve herkes buna katılabilir.

Bu kampanyalarda çocuklar hedef alınmasına rağmen, genel itibariyle ulaşım alışkanlıklarında da olumlu etki yaratmıştır.

Hedef kitlemiz şirketler olduğunda, sağlık kavramına odaklanıyoruz. Şirket içi bisikletleri dahil kampanyalarımız, şirket çalışanlarının bisikletle kolaylıkla ve kısa mesafeleri almasını amaçlamaktadır. Burada çalışanlar yarar sağlamaktadır, aynı zamanda çevresel görünüm de iyice belirmektedir.

Son 5 yıldır Odense sakinleri 35 milyon yeni bisiklet gezintisi yapmışlardır (185.000 insan). Bu rakam, fazladan günde 25.000 bisiklet gezintisine tekabül etmektedir.

Odense'de bisiklet trafiği % 20 artış göstermiş ve bisiklet kullanıcılarının karıştığı kaza oranı ise % 20'lik bir azalma göstermiştir.

Projeden özellikle sağlıkla ilgili elde edilen kazançlar tatmin edicidir ve sağlık sektöründe önemli tasarruflarla sonuçlanmıştır. Tasarruflar somut olarak 33 milyon Danimarka Kronu'na yani 4.4 milyon €'ye tekabül etmektedir.

Bursa'daki konferansta, çocuklar ve şirketleri hedef alan başarılı kampanyaları sunacağım. Bu kampanyalar Odense'de binlerce potansiyel bisiklet kullanıcısı teşvik ederek büyük ölçekte devam etmektedir.

Sunan: Lydie Lawrence, Uluslararası Gelişim Sorumlusu, Brighton&Hove, Büyük Britanya
Sunuşun Adı: DSÖ Sağlıklı Şehirler Ağı ana temalarının verimliliğinin desteklenmesi için AB fonlarına erişim

Avrupa Komisyonu tarafından yürütülen fon programları ve bütçesi, Avrupalı Üye Devletler tarafından kabul edilmiş proje ve faaliyetlerin geliştirilmesi için fon elde etme imkanı sağlamaktadır.

Ortak amaçları ve hedefleri beraberce gerçekleştirmek için çalışan Avrupa şehirlerinden kurulu ortaklıklar ve alt-ağlar ile birlikte DSÖ Sağlıklı Şehirler Ağı, bu fırsatları bulmak için görevlendirilmiştir.

Hali hazırda, Sağlıklı Şehirler 4. FAZ ana temaları olan Sağlıklı Şehir Planlaması, Sağlıklı Yaşlanma, Sağlık Etki Değerlendirmesi ve Aktif Yaşam'ın çıktılarını ve Sağlıklı Şehirler'in gelecekteki gelişimini arttırıp ve destekleyebilecek AB fonu mevcut ve gelecek programlar vardır. Bununla beraber hedeflerin gelişimine ve 4. FAZ ana temalarına katma değer sağlayan Sağlıklı Şehirler Ağı içerisinde uygulanmakta olan AB fonlu projelerde ortaya çıkmaktadır. 4. FAZ hedefleriyle ilgili olan AB fonlu projelerin bir listesini veya haritasını çıkarmak yararlı olacaktır.

Bu sunum, üye şehirleri, AB fonlarına erişim için ortak faaliyetlere olan ilgilerini dile getirmek ve dikkate almak için teşvik edici bir unsurdur.

Sunan: Richard Brattli, Norveç Ulusal Koordinatörü
Sunuşun Adı: HEPRO, Batlık Denizi Bölgesinde sağlık ve sosyal refaha odaklanmak

Batlık Denizi Bölgesi ulusal Sağlıklı Şehirler ağı, Interreg IIIB HEPRO projesinin yürütülmesi için inisiyatif almıştır. Proje 2 milyon € bütçeye sahip olacak ve proje süresi Haziran 2005 – Aralık 2007 arasında olacaktır.

HEDEFLER

Temel hedefler şunlardır:

1. Sağlık düşüncesini mekansal planlamaya ve gelişmeye entegre etmek.
2. Sağlık profilleri ve sağlıkla ilgili çevresel faktörlerin, yerel ve bölgesel düzeyde sürdürülebilir bir halk sağlığı politikası için nasıl bir temel olarak kullanılabileceğini göstermek.
3. Elde edilen verilerin ulusal sınırlar dahilinde kullanılabileceği halkın sağlık durumu araştırması yürütmek.
4. Uzamsal sağlık planlama anlayışı ve yerel sağlık profilleri tesis etmek amacıyla değişik grupları hedef alan halk sağlığı çalışmalarında eğitim programları geliştirmek ve uygulamak.
5. Avrupa uyum stratejilerine yönelik farkındalığı arttırmak ve kırsal alanlar ile küçük kasabalarda Avrupa topluluklarındaki fırsatlar ve tehlikeler hakkında anlayış geliştirmek.

ORTAKLIK

Ortaklık, AB ve Norveç'ten bölgeleri, belediyeleri ve bilimsel kuruluşları içeren 32 ortaklıktan oluşmaktadır.

BEKLENEN ÇIKTILAR

Projenin beklenen etkileri, önceliklendirme ve kaynakların daha olumlu kullanımı için daha iyi bir karar verme süreci ve ulusal sınırlar dahilinde bilginin ve ortak stratejilerin paylaşımı ve sağlanması yoluyla halk sağlığı çalışmalarının işleyişini arttırmak ve kalitesini yükseltmektir.

Proje, sağlığın geliştirilmesi ve pozitif sağlık göstergelerinin dahil edildiği sağlık, çevre ve kültürün görüldüğü geleneksel epidemiolojik bir model ile ilişkili olarak yenilikçidir. Planlanan araç kitine, Batlık Denizi Bölgesi ülkeleri ve aynı şekilde Avrupa'da da ulaşılabilir.

Sunan: Richard Brattli, Norveç Ulusal Koordinatörü
Sunuşun Adı: Online dergi, Norveç Sağlıklı Şehirler Ağı

ARKA PLAN

Norveç Sağlıklı Şehirler Ağı, Eylül 2005'te ilk online dergisini yayınladı. Derginin arkasındaki ana fikir, geniş bir veri girişi sağlamak tüm ağdan mevcut ilişkiler ve daha geniş bir hedef kitleye etkin bir şekilde haberleri yaymaktır.

HEDEF

Derginin temel hedefleri şunlardır:

- Ulusal ağ ve üyeleri arasındaki ilişkileri ve işbirliğini geliştirmek
- İlgili kurumlarda (Sağlık Bakanlığı, müdürlükler, vs.) kilit konumda bulunan görevlilerle iletişimi geliştirmek
- Yerel haberleri alıp getirmek ve daha geniş bir hedef kitleye götürmek
- Genel olarak Ulusal Sağlıklı Şehirler ağı için daha fazla görünebilirlik sağlamak

MOTİVASYON

- Fikir ve bilgi değişimi önemli bir potansiyele sahiptir
- Buranın dışında deneyimler ve iyi örnekler vardır
- Yerel düzeyde daha fazlasını yapmak ve geleneksel olmayan çözümleri seçmek gibi düşünceler her zaman mevcuttur – dışarıdan bir zorlama ile değişim başlatılabilir
- Ağı destekleyen yetkililer ve politikacılar geri beslemeye ve kanıtlara ihtiyaç duyarlar.

ŞARTLAR

- Sistem ucuz ve eğlenceli olmalı
- Az sayıda kullanıcı başlangıçtır!
- Kaydedilen bilgiler bir çok amaç için kullanılabilir olmalıdır (web sitesi gibi)

ÇÖZÜM

- Yeni sistem tam olarak, yerel koordinatörlerinde veri girişi yapabileceği (Ağ'ın web sitesi kanalıyla) ve bilgi başlıklarını sunabileceği Web tabanlı olacaktır.
- Ağ koordinatörü editördür ve sistemin yardımıyla dergi meydana getirilecek ve dağıtılacaktır.

ÖRNEK OLAY İNCELEMELERİ

Sağlıklı Şehir Planlaması Olay İncelemeleri

Sunuşu yapan: Rob Fraser, Planlama Stratejisi Başkanı; Terry Blair-Stevens, Sağlıklı Şehirler Projesi Koordinatörü; Lydie Lawrence, Uluslararası Kalkınma Müdürü
Başlık: Brighton&Hove'da Sağlıklı Şehir Planlaması: yenilerin yaklaşımları.

Konu/Sorun

Hedefimiz sağlıklı, şehir planlamasının tüm süreçlerinde odak noktası olarak tanımadır. Bu ise sektörler arası çalışmayı, plan ve politikaların uyumlulaştırılmasını, şehir planları ve diğer karar vericiler için eğitim ve geliştirme faaliyetlerini gerektirmektedir.

Proje

Şehir Planları, Ulaşım Planları ve Kamu Sağlığı Uzmanları, şehir planlamasında sağlığın entegre edilmesini sağlamak için ortaklaşa çalışmaktadırlar.

Politika ve kurumsal bağlam

Bir SŞP Sağlık Platformu, DSÖ 4. FAZ hedeflerinin uygulanmasını destekler. İki yeni politikanın eleştirisi, SŞP ilke ve yaklaşımlarını entegre etme fırsatı ortaya koymaktadır. Yeni Yerel Kalkınma Çerçevesi (YKÇ), arazi kullanımı, sürdürülebilir kalkınma ve tasarım için 20 yıllık planın ana hatlarını ortaya koymaktadır. Yeni 5 yıllık Yerel Ulaşım Planı (YUP) da gelişim halindedir.

Hedefler

- Sağlıklı Şehirler ilke ve yaklaşımlarını YKÇ ve YUP planlarına adapte etmek;
- Sağlık Etki Değerlendirmesi kullanılarak YKÇ ve YUP'nin gelişimini şekillendirmek
- Sağlık ve şehir planlamasına odaklanan üst düzey eğitim birimleri aracılığıyla bilgi ve deneyim kazanmak

Süre

Çalışma, YKÇ ve YUP içerisinde yeni bir sağlık anlayışının yeni politika dokümanlarına entegre edilmesiyle başlayacaktır.

Sonuçlar ve alınan dersler

Şehir hali hazırda, sürdürülebilir ulaşım stratejisi ve şehir planlaması yaklaşımları içerisinde sağlıklı şehir planlaması örnekleri sağlamaktadır. Sektörler arası politika ve planların, eğitimin, SED ve SŞP araçlarının kullanılmasının bir potada eritilmesiyle sağlık unsurunu şehir tasarımı ve gelişiminde uygun bir noktaya getirmeyi başaracağız.

Sunumu yapan: Bursa Şehri

Başlık: Bursa Şehir ve Sağlıklı Şehir Planlamasının gelişimi

Konu/Problem

Bursa şehri (Büyükşehir Belediyesi sınırlarına göre), 300.000 hektarlık yüzölçümü (3000 km²) ve 1.528.720 kişilik nüfusuyla Türkiye'nin 4. büyük şehridir. Planlı endüstrileşme hareketiyle birlikte 60'lı yıllar boyunca Organize Sanayi Bölgeleri ortaya çıkmaya başlamış ve yeni istihdam olanaklarının bir sonucu olarak da şehir, hızlı bir şekilde büyümüştür.

Türkiye içinden ve dış ülkelerden beklenmeyen ve hızlı göç olgusu, yeşil alanlar, sağlık ve eğitim ile ilgili yetersizliklere, ulaşım, konut ve çevre koruma konularında da hizmette aksaklık ve sorunlara neden olmuştur. Kaçak yapılaşmanın önüne geçilememiştir.

Projenin tanımı

Hızla gelişen şehir sorunlarını azaltmak amacıyla 1960'larda planlama çalışmaları başlatılmıştır. 1994 yılında Bursa Büyükşehir Belediyesi Nazım Plan Bürosu kurulmuş ve planlama ve uygulama alanındaki faaliyetlerine başlamıştır.

Hedefler

- Sürdürülebilir ve yaşanabilir bir çevre yaratmak
- Tarımsal, turistik ve tarihi kimliği korumak
- Sağlıklı kalkınma politikaları çerçevesinde sektörel gelişim hedefleri doğrultusunda Bursa'da sağlıklı kalkınma hedeflerini karşılamak.

Kullanılan metotlar

Bursa şehri DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı'na üye olduktan sonra, Sağlıklı Şehir Planlaması aşamasının uygulamaları ile sağlık ve planlamanın entegrasyonu başlamıştır. Bu değişikliklerle beraber, sağlık kavramı planlama çalışmalarının merkezine alınırken; barınma, erişilebilirlik, yaşam tarzı, sosyal birlik, açık ve yeşil alanlar, hava kalitesi, su ve kanalizasyon, istihdam, güvenlik, eşitlik temalı projeler hazırlanmaktadır.

Politika ve Organizasyon Bağlamı

Şehir planlamasının temel ilkeleri şunlardır:

- Sektörler arası işbirliği,
- Halkın katılımı ve adalet,
- Sağlığın geliştirilmesi,
- Sürdürülebilir çevre ve
- Sosyoekonomik gelişim.

Belediye başkanları, üniversite temsilcileri, STK'lar, siyasi partiler, meslek odaları dahil şehirdeki tüm aktörleri bünyesinde barındıran kent konseyinde, önemli kararlar ve planlar tartışılmaktadır.

Bu kuruluşlar, planların hazırlanmasından önce yerelde karşılıklı anlayış sağlamakta, ortak bir vizyon yaratmakta, halkın katılımını ve sosyal, ekonomik, estetik ihtiyaçlarını karşılamaktadır.

Süre

Planlama projeleri genel olarak, orta ve uzun vadeye yöneliktir. Bursa'da daha küçük ölçekteki tüm plan ve projeler için referans noktası olan strateji planı, 2020 yılını hedeflemektedir.

Sonuç

Bursa şehri tarafından Sağlıklı Şehir Planlaması çerçevesinde yürütülen birçok planlama çalışması mevcuttur. Mevcut çalışmalar doğrultusunda yürütülen çalışmalar şu şekildedir:

1. Bölgesel Strateji Planları
  - Bursa 2020 Çevre Düzeni Strateji Planı
  - Alt Bölgesel Planlama Çalışmaları
2. Dönüşüm ve Yenileme Projeleri
3. Tarihi ve Kültürel Mirasın Kullanımı Projeleri
4. Yeşil Alan Genişletme Projesi
5. Yaya Yolu ve Bisiklet Yolu Projeleri
6. Endüstri Bölgeleri Rehabilitasyon Projesi
7. Bursa Hafif Raylı Sistem Projesi (BursaRay)
8. Toplu Taşıma Entegrasyon Projesi
9. Engelliler, Yaşlı ve Yoksul İnsanlar için Ulaşımın Kolaylaştırılması Projesi

Alınan Dersler

- Bir şehrin yapı kalitesi, hemşerilerinin sağlık ve refahının temelidir.
- Şehir planlamasının, sağlık, refah ve yaşam kalitesini etkileyen önemli bir rolü vardır.
- Şehir planlama ilkelerinin, sağlıklı şehir yaklaşımıyla yakın ilişki içerisinde olduğunu göstermek ve sağlık ile yaşam kalitesi konusuna yeniden odaklanmak önemlidir.
- Şehir planlama süreci ile sektörler arası işbirliği, eşitlik, sürdürülebilirlik ve katılımçılık ilkelerinin birleştirilmesi, uygulamaları ve halk onayını kuvvetlendirecektir.

Sürdürülebilir kalkınma ve yaşanabilir çevrenin tesis edilmesini amaçlayan, vatandaşlarının hayat standartlarını yükselten faaliyet ve projeler geliştirilmektedir; ve planlama ve sağlıklı şehir prensiplerini entegre eden çalışmalar ise gelişim halindedir.

Sunumu yapan: Györ, Macaristan

Başlık: WEL_HOPS Yaşlı Yurttaşlar için Sosyal Koruma Politikaları

Konu/Problem

Macaristan ve Györ'de olduğu gibi Avrupa genelinde yaşlı nüfusu artış göstermektedir. Yaşlılar için uygun barınma olanakları yapılması ihtiyacı da artmaktadır. Ancak elbette ki barınakların kalitesi de önem arz etmektedir. Bu sorun, bizim belediyemiz için de önemli bir sorundur.

Proje tanımı: EU INTERREG IIIC Programı çerçevesinde, Yaşlı Yurttaşlar için Barınma Politikası konusunda bir girişim söz konusudur. Proje, İtalya, Birleşik Krallık, İsveç, İspanya, Macaristan (Györ) ve Litvanya ortaklıdır.

Hedefler

- Avrupa'da yaşlılar için daha iyi barınma ve yaşam koşulları geliştirmek
- İyi uygulamaların yerele adaptasyonu ve genel yayılması
- Özellikle yaşlıların ihtiyaçlarını karşılayacak barınmalarının gerçekleştirilmesi yoluyla mümkün olduğunca uzun bir süre evlerinde kalmalarına imkan verecek daha iyi yaşam koşulları yaratmak.
- Ortak bir Avrupa standardı tesis etmek ve bunu garanti etmek
- Diğer ülkelerde hali hazırda denenilen ve geçerli olan çözümleri paylaşarak yeni üye olan devletlerde barınma ile ilgili süreçleri hızlandırmak

Kullanılan metotlar

Yönetim organları kurmak, sürekli ilişkiler, proje ortaklarının deneyimlerinin analizi ve bunların diğer Avrupa ülkeleriyle karşılaştırılması için bir sistem yaratmak. Araştırma alanı: planlama modellerinin analizi ve altyapı çalışmalarının teknolojik taraflarının ve çevre ile ilgili olarak yaşlılar için hizmetlerin tesisi. Talep ve önerilerin kıyaslanması.

Araçlar: detaylı araştırmalar, mülakatlar, çalışma gruplarının oluşturulması.

Oto-değerlendirme Mekanizmasının Geliştirilmesi.

İspanya, Litvanya ve Macaristan'da 3 pilot bölgede yeni modellerin uygulaması.

Tecrübelerin izlenmesi, sonuçların analiz edilmesi, etkilerin kontrol edilmesi.

Sürdürülebilir Yeni Modellerin genelle yayılan uygulamaları için stratejik yönergelerin ve prosedürlerin tanımlanması.

Sonuçların tesis edilmesi ve yaygınlaştırılması.

Politika ve Organizasyon Bağlamı: Proje ortağı şehirlerde farklı karar vericiler vardır. Györ'de esas karar verme mercii belediyedir. Belediye içerisinde Şehir Mimarisı Departmanı ve Sağlık ve Sosyal Politikalar Departmanı diğer ortaklarla birlikte bu proje içerisindeki işbirliğini koordine etmektedir.

Süre

Süre 30 aydır. Başlangıç noktası 2004. Györ şehri projeye Mayıs 2005'te katılmıştır.

İlk tetkikler Temmuz ve Ağustos 2005'te hazırlanmıştır. Györ şehri, Mayıs 2006'da ortakların katılacağı bir toplantıya ev sahipliği yapacaktır.

"Wel-hops" projesi 2007 Aralık ayında gerçekleşecektir.

Sonuç

Yaşlı evlerinin tasarımına yönelik prensipler, yaşlılara daha fazla bağımsızlık ve daha iyi yaşam koşulları bahşeden ekonomik olarak sürdürülebilir evlerin yapımlarına yardım.

Alınan Dersler

En önemli gelişme, ihtiyaçların tanımlanması, yararlanıcıların gereksinimleri ile kamu ve özel dahil tüm yerel sektörlerin sürece dahil edilmesidir.

Sunumu yapan: Bayan Marianne Dock, Şehir Plancısı; Bayan Elisabeth Bengtsson, Sağlıkli Şehirler Proje Koordinatörü Helsingborg, İsveç
Başlık: İsveç, Helsingborg'da Sağlıkli Şehir Planlaması (SŞP)

Konu

Halkın katılımını arttırarak sürdürülebilir kalkınmayı yakalamak

Süreç/Bağlam

Kapsamlı Plan

Kapsamlı plan, fiziksel gelişmeyle ilgilidir ama sağlık stratejilerini de içerir ve insan odaklıdır. Plan, birey ve kurumlardan, geniş ve katılımcı bir süreç içerisinde gelişim göstermiştir.

Geçiş Sürecindeki Güney Bölgeleri

Fiziksel özellikler ve vatandaşların katılımı ile coğrafi bölgenin standartlarını ve statüsünü arttırmayı amaçlayan ve 2001 yılında başlayan bir süreç – “Geçiş Sürecindeki Güney”. Gelişmenin 31 objesi ortak bir şekilde tanımlanmış ve şimdi de katılımın süregelen unsurları ile gerçekleştirilmektedir.

Kentsel Komite

“Geçiş Sürecindeki Güney”den edinilen tecrübeler, komşuluğun gelişimi ve sektörler arası düşünce konusunda özel bir odak sayesinde tüm belediye bünyesinde organizasyonel bir değişiklikle sonuçlanmıştır.

Beş Kentsel Komite, Kalkınma için Yerel Planlar’ı ortaya çıkarmıştır. Bu planlar, komiteler ile söz konusu coğrafi bölgede yaşayan ve çalışanlar arasındaki diyalog baz alınarak inşa edilmiştir.

Yerel planlar, muhtelif belediye meclislerine sunulacak ve karar verme öncesinde dikkate alınacaktır.

İki proje

Sektörler arası grup başvurusu 2005 baharında oluşturulmuş ve bu yüzden her projeyi izlemek amacıyla iki çalışma grubu kurulmuştur.

A)Yerel halkın geniş katılımıyla oluşturulan iskan geliştirme

B) Şehirdeki meskun mekanlar içerisinde yürüyüş yolu

Sonuç

İsveç’te sağlık, esenlik ve katılım arasındaki ilişki hakkında yaygın bir anlayış vardır. Belediye hizmetlerimiz hem mevzuat (Planlama ve İmar Kanunu, Sosyal Hizmet Kanunu gibi) hem de ulusal politikalar (kamu sağlığı ve çevre gibi) tarafından desteklenmektedir.

Alınan Dersler

Helsingborg’da sağlıklı şehir planlaması tanımımız: Beraberce Vaktinde Düşünmek

Sunumu yapan: Marco Zanussi, Sandnes, Norveç

Başlık: Çocuk Şeridi Projesi

Sandnes, yaklaşık 56.000 nüfusa sahiptir, Nord-Jæren bölgesine bağlıdır ve bir fiyordun yanı başında yaklaşık 200.000 insanı barındıran 4 farklı belediyenin birleşiminden müteşekkildir. Bölge başkenti, 110.000 nüfusuyla Stavanger’dır.

Sandnes bölgenin merkezinde konuşlanmıştır. Kent merkezi, fiyordun dik yamaçlarının altında, gelişmeye engel teşkil edecek bir topografik özellik arz etmektedir. Kente yakın olan ormanlar ve dağlar, her türlü açık hava aktivitesi için cazibe kaynağıdır. Yaklaşık 100 km.lik kıyı şeridi, bölge sakinleri için mükemmel bir

dinlenme ve eğlence merkezidir. Belediye, yıllık yaklaşık % 2'lik nüfus artış hızıyla oldukça hızlı genişlemektedir.

Sandnes bölgede iletişim merkezi konumundadır. Nord-Jæren, E39, Rv.44 ve Rv.13 içinden ana yollar şehrin içinden geçmektedir, ve buradan da bölgenin değişik kısımlarına ayrılmaktadır. Bu şehir için hem bir avantaj hem de dezavantajdır.

Sunumu yapan: Seixal, PORTEKİZ
Başlık: Seixal'da Şehirsel Yenilenmenin Başlatılması: metruk alanlar için yeni bir politika

Seixal, Lizbon Büyükşehir Sınırlarındaki 18 belediyeden biridir. Lizbon, Portekiz'in baş kenti ve en büyük şehridir. Seixal, Lizbon'a yakın konumu itibariyle güçlü bir kentsel gelişim kapasitesine sahiptir. Son 30 yılda ülkedeki en hızlı nüfus artışı Seixal'da kaydedilmiştir.

Seixal, DSÖ Sağlıklı Şehirler Ağı'na 1998 yılında katılmış; 2001'den 2003'e kadar DSÖ Şehir Faaliyet Grubu'nda sağlıklı şehir planlamasının teori ve pratiği hakkındaki tartışmalara katılmıştır. Bu deneyim, şehir planlama süreçlerimize yönelik yeni yaklaşımlar için motive edici bir gelişme olmuştur. Bölümler arası tematik gruplar kurulmuş; yerel plan ve projelerde git gide yeni prosedürler uygulanmaya başlanmıştır.

20.yy.'ın sonuna kadar ulusal çelik fabrikası olarak faaliyet gösteren 370 hektarlık metruk bir bölge için bir mastır planı hazırlanması çalışmalarını geçen dönemlerde başlamıştır. Belediye makamları, planın tasarımı ve uygulanması için bu bölgenin sahibiyle bir ortaklık tesis etmiştir. Bu plan, söz konusu bölgede iş sayısını arttıracak olan, dinlenme ve boş zaman faaliyetleri için meskun mahal, yeni tesisler ve geniş yeşil alanların gelişimini öngören endüstriyel faaliyetleri idare etmektedir. Rihtımdaki bu bölge, Tagus Nehri'nin karşısında Lizbon'u görmektedir.

Sonuç

Sağlıklı şehir planlaması kavramı, sürdürülebilir şehir gelişimi kavramını vurgulamaktadır; bu yüzden de birbirleriyle ilişki halindedir. Sağlıklı şehir planlama çerçevesi, çalışma sürecini ve mentalitesinin giderek değiştirilmesine katkı koymaktadır. Çok boyutlu bir perspektifi bir potada eriten, halkın ihtiyaçlarını daha fazla karşılamaya çalışan belediye projeleri ile ilgili bazı değişiklikler dikkati çekmiştir.

Alınan Dersler

Grup halinde çalışmak dikkat isteyen ve zaman harcayan bir iştir. Bununla beraber ulaşılan sonucu geliştirmek için iyi bir yol ve tecrübedir.

Sunumu yapan: Zagreb Şehri
Başlık: Sağlıklı Şehir Planlaması – Yaklaşımlar, sonuçlar, gelecek aktiviteleri

Zagreb şehri, şehir çevre ve gelişim planlamasında oldukça uzun bir geçmişe sahiptir. Bu sürecin açık bir parçası olarak sağlıklı şehir planlamasının

desteklenmesi, kentsel alanların tüm bileşenlerinde yaşam kalitesinin belirlenmesi olarak algılanmaktadır.

Bu yaklaşım, daha önce geliştirilen Zagreb'in uzun dönemli stratejik planında belirlenmiş ve disiplinler arası bir yaklaşıma ve halkın katılımına dayanmaktadır.

Şehrin devam eden gelişim vizyonunun bir parçası olarak Zagreb Master Planı, farklı enstrüman ve araçları kullanarak sağlıklı yaşam, sosyoekonomik kalite, kültürel ve çevresel şartlar ve sosyal aktivitelerin zenginliği için uzamsal ve çevresel önkoşullar oluşturmada oldukça önemli bir rol oynamaktadır:

Bu tutumlar, daha sonra daha alt planlama düzeylerinde geliştirilecekler, bunlar: detaylı planlarda, tasarımlarda ve diğer belgelerde sunulacaktır (4 örnek sunulacaktır.)

Plan ve uygulamalar arasındaki farklı geçiş süreçleri ve boşlukları doldurmak için Şehir Planlama Bürosu, Sağlıklı Şehir proje ekibi ve diğer aktörler ile aşağıdaki konularda çalışacaktır:

- Zagreb Sağlıklı Şehir Projesi ve Sağlıklı Şehir Planlamasının daha iyi tanıtılması ve bu konuda halkın daha fazla bilgilendirilmesi;
- Bunun yanı sıra Sağlıklı Şehir Planlaması konusunda Sektörler arası bir Grup kurulması;
- (Denetleme ve gözetim yoluyla) planların uygulamalarının etkin kontrolünün sağlanması;
- Kamu ile ilgili konulara kamu karar vericilerin ve kamu oyunun etkin katılımı;
- Konut sektöründe faaliyet gösteren profesyonellerin ve karar vericilerin işbirliği;
- Ağ oluşturma ve en kolay erişim ve çevresel çözümleri baz alan projeler;
- Şehir içerisinde en iyi Sağlıklı Şehir Planlaması uygulamalarının desteklenmesi ve ödüllendirilmesi;
- Şehir içerisinde Sağlık Etki Değerlendirmesi ve Çevre Etki Değerlendirmesinin Sağlıklı Şehir Planlamasına yapacağı katkıların kabul edilmesi.

FİZİKSEL AKTİVİTE ÖRNEK OLAYLARI

Sunan: Nina Gath ve Pia Lauland
Sunumun Adı: Kopenhag Hareket Halinde

Problemin tanımı: 1991 yılından bu yana fiziksel olarak aktif olarak Kopenhaglıların sayısında bir azalma olmuştur. Bununla paralel olarak, araştırmalar göstermektedir ki, Kopenhaglıların üçte biri fazla kiloludur (beden kütle endeksi olarak 25'in üzerindedir). Nerdeyse her 10 Kopenhaglı'dan biri beden kütle endeksi 30'dan fazla olan obezdir.

Projenin amacı:

- Kopenhaglıları fiziksel olarak daha aktif hale getirmek
- Obeziteyi engellemek için fiziksel aktivite ile daha iyi beslenme çalışmalarını birleştirmek
- Fiziksel aktiviteyi teşvik eden kentsel planlama, eğitim ve kalkınma politikalarında daha iyi sonuçlar ve daha çok sinerji elde edebilmek için Kopenhag belediyesinde uzun vadeli, sektörler arası işbirliği ve planlamayı sağlamak.
- Yeni uygulamaların geçmişteki projelerden alınan dersler ve deneyimlere dayanmasını sağlamak

Proje temel olarak şu 3 stratejiye dayanmaktadır: bilgi, fırsatlar ve eylem

İnsanlara bu yeni davranış biçimini benimsemeleri için sebepler anlatılmış ve insanları fiziksel aktiviteye teşvik edecek kentsel politika ve olanaklar geliştirilmiştir. Şehrin 7 departmanından temsilcilerin bulunduğu bir yürütme kurulu oluşturulmuştur. Hedef gruplara uygulanacak aktivitelerin ne zaman ve nerede olacağını bu yürütme kurulu belirlemiştir.

Sunan: John Marsden, Liverpool
Sunumun Adı: Fiziksel aktivite fırsatlarını arttırmak için Sağlıklı Şehir Planlaması: Admiral Parkı

Proje amacı, Liverpool'da değerlendirilmeyen arazilerin spor ve aktiviteler için kullanılmasıdır. Admiral Parkı Projesi Liverpool'un kalbindeki Toxteth bölgesinde (ülkedeki en yoksul semtlerden biri) yeni bir spor alanı yaratmıştır. Bu, 3 yerel yenileme örgütünün ortaklığına dayanan 4 yıllık bir çalışmanın ürünüdür. Bu proje, aynı zamanda Liverpool'un Aktif Şehir Programı kapsamında obezite ve kalp hastalıklarının önlenmesi ve tedavi edilmesi ile nasıl mücadele ettiğinin bir örneğidir.

Yerel okullar, Merseyside Polisi ve Liverpool Şehir Meclisi'nin çabalarıyla yereldeki dejenere bir alan toplumun ihtiyacı olan bir spor alanına dönüştürülmüştür. Projenin ilk etabında küçük çimenlikler, koşu alanları, tenis, netbol ve basketbol için kullanılacak çok amaçlı beton kort yapılmıştır. 290 000 sterline mal olan proje için finansman Include, Liverpool Şehir Meclisi ve Mahalle Yenileme Fonu'ndan sağlanmıştır.

Projenin başarısı, alanın değiştirilmesi için Ulusal Futbol Vakfı'ndan 180.000 sterlinlik ilave bir ödül fonu alınmasını sağlamıştır.

Bu proje, kuruluşlar arasında ortaklığa dayalı çalışmanın ve fiziksel aktivite fırsatlarının şehrin en dejenere alanlarında artırılmasının faydalarını açıkça göstermektedir.

Sunanlar: John Howie, Sağlıklı Şehir Proje Koordinatörü, Stirling, İngiltere
Sunumun Adı : Aktif Stirling

Konu : Fiziksel olarak aktif olmamanın hayatın tüm evrelerinde sağlık üzerinde negatif etkisi vardır. Aktif nüfusu teşvik etmek, tüm ortakların politik, stratejik ve operasyonel ortaklığını içerir.

Projenin tanımı : Scotland Fiziksel Aktivite Gündemi'ne "Scotland'ı daha aktif yapalım" ulusal stratejisi rehberlik etmektedir (2003). Stirling Toplum Planlama Ortaklığı Fiziksel Aktivite Eylem Takımı, Stirling'deki çalışmalarını yönetmektedir. Bu takım, ulaşım, halk sağlığı, sağlık geliştirme, spor ve serbest zaman, kırsal alan, gönüllü sektörü örgütleri ve çocuk hizmetlerinden çalışanları içermektedir. Tüm ortakların strateji ve planları bir şekilde fiziksel aktivite ile bağlantılıdır. Fiziksel Aktivite Eylem Takımı bu planları bir araya getirir ve bir dizi birleşik eylem planı oluşturur.

Bu bütünlük yaklaşımının sonucu olarak yeni Spor Köyü, Aktif Okullar ve Okula Aktif Geliş Gidiş gibi bir dizi büyük gelişme sağlanmıştır ve bunlar 2004 Stirling Konseyi Fiziksel Aktivite Stratejisi dokümanında anlatılmaktadır.

Aktif kentsel tasarım, yürüyüş ve aktif vatandaşlık, gece futbolu, işyerinde öğle yemeği zamanı yürüyüş grupları yakında gerçekleştirilecek olan bütünlük projelerden bazılarıdır.

Sonuç ve alınan dersler : Fiziksel aktivite ve sağlığa yönelik uygulamalar belirli sektörlerle sınırlıdır. Bununla beraber, ortaklığın artırılması fiziksel aktivite ve sağlığa yönelik uygulama alanlarını genişletmektedir.

Sunanlar: Jenny Sydhoff, MPH, Lena Kanström, PhD, Stockholm İlçe Meclisi
Sunumun Adı : Yürüme Kampanyaları

Stockholm Diabet Önleme Programında (1995 – 2004) toplum odaklı modeller uygulanmıştır. Amaçlardan biri, hedef topluluk olarak seçilen 35-54 yaşları arasındaki düzenli olarak egzersiz yapmayan kişilerin fiziksel aktivitesini arttırmaktır. Bunun için, şehrin banliyö bölgesinde yürüme kampanyaları düzenlenmiştir.

Bir spor kuruluşuyla beraber bir proje lideri ve yerel sağlık gelişim otoritesi kampanyanın sorumluluğunu işbirliği içinde yükledi. Yeni gönüllü liderleri kazanmak için yerel basına ilan verildi. Kısa bir eğitimden sonra 27 gönüllü çeşitli oturma alanlarında organize yürüyüş grupları oluşturdu. Kampanyaya katılan gönüllü

liderlere ve katılımcılara anket uygulandı. Anketlerin sonucuna göre hedef kitlenin %5'i bir veya birkaç grubun yürüyüşlerini düzenli olarak takip etti. Haftada 1-3 arasında katılanların çoğunluğu sağlıklı ve düzenli fiziksel aktivitesi olan evli kadınlardı. Katılımcıların üçte biri daha önce düzenli olarak egzersiz yapmayan kişilerdi. Birçok katılımcı liderlerle birlikte yürümenin güvenli ve motive edici olduğunu düşündüğünü ifade etmiştir.

Sonuç ve alınan dersler : Proje, özellikle egzersize çok fazla para harcamak için imkanları kısıtlı olanlar ve egzersiz yaparken evlerinden çok fazla uzaklaşmak istemeyen ebeveynler için çekici olmuştur. Bununla beraber, halk sağlığı açısından bakıldığında alışkanlıklardaki küçük değişimlerin toplum üzerine önemli etkileri olabilir.

Sunanlar: Paula Hawley Evans, Stoke on Trent, İngiltere
Sunumun Adı: Aktif bir şehir haline gelmek: Stoke on Trent

İngiltere'de halkın sadece %32'si doktorların tavsiyesine uyarak haftada en az 5 gün 30 dakikalık fiziksel egzersiz yapmaktadır. Stoke on Trent'te ise yoksunluk seviyeleri nedeniyle bu oran daha da düşüktür.

Bu nedenle, "Farkı kapatmak" ve "5'ini de yap" isimli iki proje uygulanmıştır. Farkı kapatmak projesi kapsamında 0 – 25 yaş arasındaki gençlerin spor yapma olanaklarının artırılmasını, böylece sosyal dışlanmanın önlenmesini amaçlamaktadır.

"5'ini de yap" projesi ise sağlık uzmanlarının tavsiyelerine dayanarak 10 haftalık bir program çerçevesinde her hafta hedef gruptaki kişilerin jimnastik, yüzme, yürüyüş gibi aktivitelerden 5'ini her hafta yapmalarını sağlamayı hedeflemektedir.

Sunanlar: Heini Parkkunen, Sağlıklı Şehir Proje Koordinatörü, Turku, Finlandiya
Sunumun Adı: Yenilikçi ve istekli insanlar değişim yapabilir

Sunumda Aktif Yaşam konusunda ortaklık, iletişim ve araştırmanın önemine değinilmiştir. Turku'nun fiziksel aktiviteyi artırma konusundaki stratejisi şu 6 temel adımı içermektedir :

1. Fiziksel aktivite konusundaki önemli ve çeşitli gerçeklerin ortaya konması
2. Ana mesajın formüle edilmesi
3. Yerel mevcut durumun analiz edilmesi
4. Bir strateji/politika geliştirilmesi
5. Bunun hayata geçirilmesi
6. İzleme ve değerlendirme

Bu yaklaşımın sonucunda Turku'da sağlığı için faydalı fiziksel aktiviteleri yapanların sayısı son 10 yılda %31,7'den %42,5'a yükselmiştir.

Aktif yaşam stratejisini uygularken ilk yapmanız gereken sürekli oturarak vakit geçiren insanlara yönelik hizmetler üretmektir. Bu ulaşılması zor grup içinde orta

yaşlı erkekler, göçmenler, genç kızlar, narin yaşlılar vb. vardır. Horsens fazla kilolu çocuklar için tiyatro kursları, Turku ve Rotterdam mahallelerde insanları araç gereç ödünç alabileceği mobil konteynerlar koymuştur. İkinci en önemli öge iletişimdir. Turku her yıl yılda 3 kez her eve gazete dağıtmaktadır ve Belfast'ta 4 aktif yaşam haftası boyunca yürüyüş, bisiklet, yüzme ve dans etme aktivitelerine daha çok dikkat çekici hale getirilmektedir. Üçüncü olarak kent planlaması aktif yaşam için anahtar role sahiptir. Turku ve Bergen okul bahçelerini çekici ve aktive edici yerler haline getirmek için plancılarla birlikte çalışmaktadır. Dördüncü stratejik nokta danışmaktır. Uygulamada egzersiz ve hareket konularında en azından Stockholm, Glasgow ve Turku'da danışmanlık verilmiştir.

Ortaklık başarı için diğer önemli noktalardan bir tanesidir. Fiziksel aktivitenin teşvik edilmesi en azından spor, sağlık, sosyal, gençlik, eğitim ve şehir planlama bölümleri ile kulüpler ve STK'lar arasında disiplinler arası bir çalışmayı gerektirmektedir.

Sunanlar: Udine, İtalya

Sunumun Adı: Sağlıklı Beslenmeyi Teşvik Etmek & Aktif Yaşam Seçenekleri

Beslenme ve fiziksel aktivite sağlıklı olmanın, çocukların ve gençlerin gelişiminin ve aktivite ihtiyaçlarının karşılanmasının temel dayanağıdır. Udine şehri yemek ve mobilite politikaları yoluyla sağlıklı yaşamı destekleyen ve oluşturan unsurlar yaratmaya çalışmaktadır.

Yemek politikası iki ana projeyi içermektedir : Hemşirelik okulu öğrencileri için hem Udine'de, hem de Bölgesel Ağdaki 15 belediyede gerçekleştirilen "Melanch'io" ve ilkokul öğrencileri için gerçekleştirilen "Crescere Sani". İlk proje, şirin ve neşeli yaklaşımlarla (5 dilde yazılmış bir kitapçık ve sınıfta uygulamalı etkinlikler) çocukların elma gibi basit ve doğal tatlara karşı duyarlılığını sağlamayı; ikinci proje, çocukları sağlıklı ve besleyici değeri yüksek çerezler tüketmeye ve zararlı yiyeceklerden kaçınmaya teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Her iki girişimde değerlendirme evresi ve ebeveynler, öğretmenler ve halk sağlığı uzmanları gibi çeşitli paydaşların katılımını içermektedir. Buna ilaveten Udine, okullarda fiziksel aktivite ve sürdürülebilir ulaşım daha çok dikkate çekmek için "Okula yürüyerek, bisiklet veya otobüsle" projesini yürütmektedir.

Bu projelerin en önemli ortak noktası yerel yönetim, sağlık bakım hizmetleri, okullar, üniversite ve aileleri de dahil eden sektörler arası işbirliği ve entegre yaklaşımı içermektedir. Çalışmaların etkili olduğu ve vatandaşların ihtiyaçlarını karşıladığı ispatlanmıştır. Bununla beraber, beslenme eğitimlerinin daha resmi hale getirilmesi ve medya kampanyaları sayesinde çalışmalar daha etkin hale gelecektir.

SAĞLIK ETKİ DEĞERLENDİRMESİ ÖRNEK OLAYLARI

Sunanlar: Joan Devlin, Sağlıklı Şehir Proje Koordinatörü, Belfast, UNK
Sunumun Adı: Toplum İdareli Sağlık Etki Değerlendirmesi

2003/04 yıllarında Belfast Sağlıklı Şehirleri iki adet Toplum Sağlık Etki Değerlendirmesini ele aldı. Sağlık Etki Değerlendirmesi ve Toplum Sağlık Etki Değerlendirmesi (TSED) arasındaki temel farklılık Toplum Sağlık Etki Değerlendirmesinde, SED yürütüleceği topluluğun seçilmesidir. TSED süreci boyunca aşağıdaki bir adımlar üstlenilmiştir:

- TSED üzerinde çalışmak isteyen topluluklar belirlenmiştir. Yerel seviyede çalışan kuruluşlar toplumla bağlantıların elde edilmesini sağladılar.
- Çalışmayı desteklemek için Toplum Yürütme Grupları kuruldu.
- Toplum profilleri oluşturuldu. Yürütme kurulu bilgilerin elde edilmesi ve analizinde çalıştı.
- Bütün paydaşlara SED konusunda eğitim verildi.
- Paydaşlar tarafından proje öneriler bir eleme aracı kullanılarak toplanmıştır.
- Seçilen proje önerileri hakkında karar vericileri bilgilendirmek ve SED'in amacı ve yararlarının gerçekten anlaşıldığından emin olmak amacıyla toplantılar düzenlenmiştir.
- Sağlık etkisini belirlemek için paydaşlar için çalışma toplantıları düzenlenmiştir.
- Karar vericiler ile görüşmek ve rapor vermek için toplantılar düzenlenmiştir.

Başlıca Sağlık Etki Değerlendirmesi uzmanlarından İngiliz Erica Ison, çalışmaya tavsiyelerde bulundu; eleme ve değerlendirme araçlarını geliştirdi.

Süreç boyunca geniş bir paydaş katılımının sağlanması faydalı oldu. Belfast Sağlıklı Şehirler hem sunulan projelerin sağlık üzerine etkisi konusunda toplumsal bir perspektifini kazanma fırsatı elde etti, hem de toplum sağlık profilleri için yerel durum hakkında bilgi topladı. Paydaşlar için ortak çalışma, eğitim ve kapasite geliştirme için yeterli imkan sağlandığı için toplum temsilcileri diğer devlet departmanlarında Sağlık Etki Değerlendirmesi'nin tamamlanmasına davet edildiler.

SED konusunda paydaşların karşılaştığı zorluklar aşağıdakilerdir :

- SED hakkındaki sınırlı bilgi
- Tüm sektörlerin SED'in yönetilmesi ve uygulaması konusundaki deneyim ve kapasite eksikliği
- SED'in karmaşıklığı
- SED'in amacının yanlış anlaşılması (SED değerlendirme veya danışma değildir)
- Toplumun duyarsızlığı-geçmişte yasal kurumlarla beraber çalışma deneyiminin az olması
- Sağlık Etki Değerlendirmesi, Çevre veya Eşitlik Etki Değerlendirmesi gibi yapılması zorunlu bir yasal çerçeveye sahip değildir.

2005 yılı boyunca Belfast Sağlıklı Şehirler 3 tane SED gerçekleştirdi. Bunlardan ikisi kentsel yenileme planları, biri ise hava kalitesi eylem planı üzerinde gerçekleştirildi.

Sunanlar: Dr. Tom Scanlon, Lydie Lawrence, Terry-Blair Stevens, Brighton-Hove, İngiltere
Sunumun Adı: Sigara içilmeyen alanları genişletmek için Sağlık Etki Değerlendirmesi, Brighton ve Hove deneyiminin paylaşımı

İngiltere ve Galler Sağlık Başkanı'nın pasif içiciliğin insan sağlığı üzerindeki zararlarını azaltmak hakkındaki raporuna dayanarak, Sağlıklı Şehir Ortaklığı tarafından Brighton-Hove'daki sigara içilmeyen alanların sağlık, sosyal ve ekonomik açıdan etkileri entegre olarak değerlendirilmiştir.

Sigara içilmeyen alanlardaki entegre etki değerlendirmesinin 3 bölümü vardır:

1. Sigara içilen alanların sağlık, sosyal ve ekonomik açıdan olumlu ve olumsuz etkileri güncel bilimsel gerçeklere dayalı olarak değerlendirilmiştir.
2. Posta ve internet kanalıyla yerel durum hakkında bir kamu araştırması yapılmıştır.
3. Yerel özel sektör ile resmi bir konsültasyon yapılmıştır.

Çalışmanın sonuçları yerel politika değişimlerine ivme kazandırmıştır. Kentin sigara içilmesini yasaklayan taahhüdünü gösteren sigara içilmesini yasaklayan bir sözleşme kabul edilmiştir.

Sunanlar: Elisabeth Bengston, Sağlıklı Şehir Proje Koordinatörü, Helsinborg, İsveç
Sunumun Adı: İsviçre Helsinborg'da Sağlık Etki Değerlendirmesini Uygulama Deneyimi

Konu : Sağlık Etki Değerlendirmesi için politik duyarlılık ve desteği sağlama metodu

Süreç : Helsinborg şehri, Sağlıklı Şehirler Ağı'nın bir üyesi olduğu için 2004 yılında öncelikli konulardan Sağlık Etki Değerlendirmesi sürecini belediye yapısı içinde başlatmıştır. İlk adımları atmak için çeşitli dairelerden teknik elamanlar bir araya gelmiştir. Hemen akabinde Sağlıklı Şehirler Yürütme Kurulu'ndan iki politik temsilci de katılmaya davet edilmişlerdir. Politik temsilciler sürecin başlangıcından itibaren sürece tam katılım sağlamışlar ve destek vermişlerdir.

Bu destek konunun başka politik kuruluşlar ve platformlarda tartışılmasına ve metoda politik taahhüdün sağlanmasına yol açmıştır.

Alınan dersler: Sağlık Etki Değerlendirmesine politik desteğin sağlanabilmesi için sürecin başında politik temsilcilerin çalışmaya dahil edilmesi gerekir.

Sunanlar: Hans Ivar Somme, Sağlıklı Şehir Proje Koordinatörü, Sandnes, Norveç
Sunumun Adı: Sandness'da Sağlık ve Çevre Etki Değerlendirmesi

1990 yılında Sandnes Şehir Meclisi, Sandnes'in ilk Çevre Planını sağlık ve çevre arasında ilişkiyi ağırlığınca ortaya koyarak ve aynı zamanda doğanın korunması için sürdürülebilir bir yaklaşım olarak ortaya koydu.

1995 yılında ilk Belediye Gelişim Planı ve Çevre Planı revize edildi. İyi bir izleme yöntemi uygulayabilmek için sağlık ve çevre etkisini değerlendirmek için kontrol soruları ile hazırlanmış bir kontrol listesi oluşturuldu. Bu yöntem, arazi kullanımı, yeni kamu binaları ve büyük özel kalkınma projelerinde de kullanılmak üzere genişletildi.

Metot çevresel sonuçların kontrol listeleri ile değerlendirilmesi için diğer belediyelerden elde edilen deneyimlere dayanmaktadır. Sandnes'da bu metot, bölgesel yönetimlerin işbirliği ve sanayi, ticaret ve gönüllü kuruluşlardan temsilcilerin bulunduğu toplantılarda tartışılarak geliştirilmiştir.

1995'ten 2002'ye kadar geçen süre boyunca bu kontrol listesi başlıca işlerde ve yeni arazi kullanımı planlarında bir planlama aracı olarak kullanılmıştır. Bu süre boyunca kontrol listelerini bütün yeni arazi kullanımı planlarında kullanmaya gerek olmamıştır.

2002 yılında Belediye Kalkınma Planı ve Çevre Planı revize edilmiştir. Herkes için sağlık prensipleri bu planların revizyonunda dikkate alınmış ve Sandnes Şehir Sağlık Gelişim Planı da bu doğrultuda oluşturulmuştur. Sağlık ve çevre üzerine olan etkinin belirli konularda (arazi kullanımı, büyük kalkınma projeleri, okullar, oyun ve spor alanları) dikkate alınması gerektiğine karar verilmiştir.

Sağlık ve Çevre Etki Değerlendirmesi Nasıl Uygulanmakta?

Sandnes Belediyesi, yapılan işlerin ve hizmetlerin tedariğini sürekli denetleyebilmek için özel bir yönetim ve kontrol sistemi (Balanced Scorecard) uygulamaktadır. Kontrol listesinin kullanılması Balanced Scorecard'da Sandnes için sağlık ve çevresel sonuçların değerlendirilmesinde seçilmiş göstergelerden biridir.

Alınan Dersler

Açık ve hedeflere ve kurallara kolayca adapte edilebilen referanslar içeren basit bir kontrol listesinin olması en önemli başarı kriteridir. Sandnes'da çevresel konular net hedefler ve kolayca erişilebilir geçmiş verilere dayanarak belirlenmiştir. Sağlık boyutuyla ilgili göstergelerin belirlenmesinde belediyenin daha çok çalışması gerekmektedir. Sağlıklı Şehirler çalışmasındaki öncelikli başlıklara göre ilgili göstergeler, gençler için oluşturulan çevre, barınma koşulları, güvenlik, yaşlı insanlar, göçmenler ve engelliler olacaktır.

Sunanlar: Heini Parkunnen, Sağlıklı Şehir Proje Koordinatörü, Turku, Finlandiya
Sunumun Adı: 3 pilot çalışma – Turku'da Sağlık Etki Değerlendirmesinin Tanıtılması

Eğer ilk adımı atmazsanız hiçbir şey olmaz. Küçük, somut pilot çalışmalardan başlayın, ortaklarla işbirliği içine girin ve uzmanlardan yardım alın. Sabırlı olun.

Finlandiya'da Sağlık Etki Değerlendirmesi gönüllü bir prosedür olduğu halde, Sağlık Etki Değerlendirmesini geliştirmek Finlandiya 2015 Halk Sağlığı Programı'nın odak noktalarından biridir. STAKES (Refah ve Sağlık için Araştırma ve Geliştirme Merkezi) Finlandiya Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağı ile işbirliği yapmaktadır ve belediyelere sağlık etki değerlendirmesini geliştirmeleri için araçlar ve destek sunmuşlardır.

Finlandiya'da SED kurmanın amacı, SED'i tanıtmak ve daha sonra onu karar alma süreçlerine dahil etmektir. Çalışma, bir yandan Stakes ve Finlandiya Ulusal Sağlıklı Şehirler Ağı tarafından desteklenmekte iken, diğer yandan DSÖ tarafından bir zorunluluk olarak yüklenmiştir. Turku 2003 – 2005 yılı boyunca 3 pilot proje gerçekleştirmiştir. Herbirinde Turku'deki Politeknik Sürdürülebilir Kalkınma öğrencileri ve ilçe ortaklığının yardımı olmuştur. İkinci olarak mahallelerde vatandaşların katılıma teşvik edildiği ve fikirlerini ifade ettikleri yerlerde halk katılımı sağlanmıştır.

Pilot konular Sağlıklı Şehirler koordinatörünün bağlantıları sonucunda seçilmiştir. İlk çalışma, varoşlarda yaşayan gençler için bir kulübenin yeri ile ilgili alternatiflerin yeniden gözden geçirilmesi ve bunun değişik yaşlardaki insanlara ve resmi görevlilere olan etkileriydi. Sonuç olarak kulübe gençlerin istediği yere inşa edildi. İkinci çalışma, bir yönetim modeli olarak ilçe ortaklığını değerlendirme üzerinedir. Sonuçlar, toplum katılımının geleceği hakkında karar vermek için kullanılacaktır. Üçüncü çalışmada bir mahallenin şehir planını revize edilmesinin değerlendirilmesiydi. Sonuçta değerlendirme süreci, insanların plana karşı düşüncelerini ve korkularını azalttı.

SAĞLIKLI YAŞLANMA ÖRNEK OLAYLARI

Sunanlar: Joan Devlin, Sağlıkli Şehir Proje Koordinatörü, Belfast, Birleşik Krallık
Sunumun Adı: Eylem Planına Yönelik İç Eylem

Kuzey İrlanda'da son yıllarda yaşlıları hedef alan birçok strateji geliştirilmiştir. Yaşlı insanların daha geniş sağlık ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bu politikaların, yerel seviyede uyumlu politikalar veya hükümet kurumları ile sektörler arasında çalışmaya dönüştüğünü gösteren sınırlı sayıda kanıt vardır.

Belfast Sağlıkli Şehirleri yaşlı insanların özel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik sektörler arası eylem planı hazırlamada kilit rol oynamaktadır. Bu çalışma, Kuzey İrlanda bölgesel departmanlar arası halk sağlığı stratejisi olan *Sağlığa Yatırım Yapma* stratejisi çerçevesinde ve Doğu bölgesinin *Sağlığa Yatırım Yapma Ortaklığı* kapsamında gerçekleştiriliyor.

Programın 3 ayağı var : bir iç eylem planının oluşturulması, yaşlı insanlarla ilgili sağlığın belirleyicilerini tüm sektörlerin çalışmaları açısından gösteren bir profilin ve haritalama yönteminin uygulanması.

Eylem planı, yaşlı insanların öncelikli alanlar olarak belirlediği 7 konu etrafında oluşturulacaktır: ulaşım, toplum güvenliği, ev güvenliği, barınma, gelir, sağlık, refah ve toplum destek çalışma ağları. Belgenin içeriğini geçerli kılmak için taslak bir Eylem Planı 20 Mayıs'ta başlatılmış ve uygulama için plan ve mekanizmalar geliştirilmiştir.

Yaşlıların sağlık ve refah düzeylerine kurumların katkılarını ve uygulamalarını gösteren belirli alanlardaki boşlukları ortaya koyan bir haritalama çalışması yapılacaktır. Son eylem planı 2006'nın ilk dönemi için planlanmıştır.

Bu çalışmada Belfast Sağlıkli Şehirlerinin amaçları şunlardır:

- Profilin seviyesini yükseltmek ve yaşlı insanların sağlık ve refah ihtiyaçlarının kamu sektörü politika gündeminde fark edilir hale gelmesini sağlamak
- Yaşlı insanların bağımsız yaşabilmesi için tüm sektörleri harekete geçmeleri doğrultusunda teşvik etmek
- Uygulamadaki boşlukları ve iyi uygulama modellerini belirlemek ve bütün sektörleri bu doğrultuda teşvik etmek
- Yaşlı insanlara yönelik uygulama eksikliklerinin, üzerinde uzlaşılan eylem planı baz alınarak tamamlanması

Sunumu yapan: Ljubliana Belediyesi, Sağlık ve Sosyal Güvenlik Departmanı, Ljubliana Sağlıkli Şehirler Proje Ofisi
Başlık: Ljubliana'da Sağlıkli Yaşlanma

Ljubliana şehrinde yaşlılara daha kaliteli bir yaşam sağlamak için çalışmaktayız. Tüm bu aktiviteler 2 aşamada devam etmektedir:

- Zorunlu aktiviteler: dūřkūnler yurdu masraflarını karřılayacak yeterli geliri olmayanlara ve huzurevlerinde geçim masraflarına finansal katkı. řu anda Ljubliana'da toplam 1900 yatak kapasiteli 5 huzurevi vardır. Evlerde hizmet yardımı yetkisi de yasalarla verilmiřtir. Bireylerin sakatlık, yařlılık durumu ile gerçekten ihtiyaç duyulmadan ōnce bařka bir iyileřtirme giriřiminin (yerel yardım, besleyerek yardım, hijyen ile yardım) dūřkūnler yurdundan temin edilmesinin gerekli olduėu bařka durumlarda gerçekleřtirilen sosyal davranıřlardır. Evlerde hizmet yardımı, uzaktan gūvenlik de saėlayan Ev Bakım Merkezi tarafından saėlanmaktadır, bu hizmet yasalarla desteklenmemiřtir.
- İlave programlar: Sivil toplum kuruluşlarının ōnderlik yaptığı birçok farklı program mevcuttur; kamu kurumları, Ljubliana Belediyesi tarafından seçilmekte ve řehir Būesinden finanse edilmektedir. Bunlardan birisi řehir Emekli Birliėi'dir: tamamı emekli veya program sorumlusu olan ve 1500 gōnūllūsu olan bir aėdır. Ūyelerini evde ziyaret ederler, ūyelerine yasal sorunlar, vesayet, dūřkūnler evine yerleřtirilme konularında danıřmanlık saėlar...Yařlıların yařadığı bōlgede yeni yasama konularında vekalet alırlar, konferanslar, çalıřma grupları, geziler, yarıřmalar gibi boř zaman aktiviteleri dūzenlerler. Ūūncū Dōneminde Eėitim Topluluėu: 20 yıl çalıřmanın ardından 4000 ūyeyi içerir. alıřmalarını řehrin 50 deėiřik yerinde sūrdūrler. Faaliyetleri řunlardır; eėitim oturumları, uzmanlık gezileri, arařtırma çalıřmaları, yeni programlar geliřtirmek, eėitim oturumlarına ōnderlik edecek eėitmen eėiticiliėi, basın kanalıyla yařlıların eėitimi. Anton Trstenjak Enstitūsu'nūn gōrevi, kaliteli yařlanma ve kuřaklar arasında iyi iliřkiler oluřturma yōnūnde programlara yōnelik uzmanlık hizmeti vermektir. Yařlı insanlara refakatilik eėitimleri, kaliteli yařlanma için kuřaklar arası gruplara danıřmanlık eėitimi saėlarlar; grupları kendilerine yeterli hale gelmeleri konusunda teřvik ederler; yalnız yařayan yařlılar arasında ve kuřaklar arası sosyal iletiřim programları için gōnūllū çalıřmalar bařlatırlar. Ljubliana'da nitelikli bir yařlılık için kuřaklar arası birlik: yařlılar ve yalnız yařayan bireyler için sosyal refakatilik aėını iyi bir řekilde geliřtirirler. Faaliyetleri, yařlılar için refakatilik organizasyonları, kuřaklar arası grupların organize edilmesi, gōnūllū eėitimleri, danıřmanlık eėitimleridir. Ljubliana Kızıl Haçı Yerel Derneėi ve Dini Vakıf: faaliyetleri, yařlıları bir araya getirmek, onları evlerinde ve huzurevlerinde ziyaret etmek, evde yardım saėlamak ūzere grup içerisinde çalıřmak, bahçivanlık ve hijyen yardımıyla yerel yardım saėlamaktır.
- Yeni şehir projeleri: Yaşlılar için Gūndūz Bakım Evleri (yaşlılar için devlet huzurevlerinde ve kendi evlerinde sosyal hizmet aktiviteleriyle birlikte uzun dōnemli bir çalışma vardır ancak bunlar yaşlılar için hiçbir zaman cazip değildir), 2005 yılı için sosyal hizmet bōlgesinde Kamu Memuriyet Teklifi dahilinde aktiviteleri olmuştur. İki program seçilmiştir: Papilot Derneėi programı ve şehir Emekliler Derneėi programı. Papilot Derneėi Gūnlūk Yaşlı Bakımı Merkezi hali hazırda devam etmektedir. Bu program yaşlılar için bakım ve gūvenlik, grup içerisinde arkadaşlık, danışmanlık ve yardım sağlamaktadır. Aynı zamanda birçok ilave aktivite de sağlamaktadır. Aktif sosyal yaşam ve iyi fiziksel kondisyon ile yaşlılık dōnemi daha tatmin edici ve sağlıklı olabilir.

Yukarıda sayılan aktivitelerin yanında Ljubliana şehri, gıda, gıdaların sınırlı mali kaynakları olan 65 yař ūstū insanlara dağıtımı için finansal destek sağlamaktadır. Dağıtım Huzur Evleri tarafından gerçekleştirilmektedir.

Sunumu yapan: Rijeka Şehri, Hırvatistan
Başlık: Rijeka'da Sağlıklı Yaşlanma

Belediyelerin duruşu ve nüfusun dağılımı nedeniyle sağlıklı yaşlanma, Rijeka'da öncelikli ilgi alanlarından biri haline gelmiştir. Rijeka'da yaşlı nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak üzere çok sayıda proje ve geçici girişim tasarlanmıştır.

Yaşlı insanların tam katılımı ve idaresi vurgusuyla sağlıklı yaşlanma yaklaşımının tüm önemli prensiplerini yansıtan bir program sunmak ve böylece sağlıklı yaşlanma için bir çevre yaratarak hizmetlerin yaşlılar için erişilebilirliğini arttırmak istiyoruz.

Emekliler Derneği Rijeka'da 1965'ten beri faal durumdadır ve temel hedefini de emeklilerin yaşam koşullarının iyileştirilmesi olarak belirlemiştir. Başlangıçta 2.000 üyesi olan Derneğin hali hazırda 9.385 üyesi vardır (yaş ortalaması 70'tir: % 65'i bayan, % 35'i erkek; evlenmemiş insan sayısı çok fazla; üyelerin % 70'i düşük gelir grubundan).

Üyeler, kent konseyinde ve ülke meclisindeki 2, kent konseyi ve ülke meclisinin değişik komitelerinde 9 temsilciyle yerel yönetimlerde eşit ve aktif bir yer almaktadırlar. Bundan başka, üyeler Rijeka Sağlıklı Şehirler Projesi'nin Proje denetleme komitesi ve ilgili tüm alt-gruplarda yer almaktadırlar.

Buna ek olarak üyelerin kendileri, Dernek için yönerge hazırlarlar, Derneği halka tanıtırlar ve Derneğin fikir ve aktivitelerini tasarlayıp geliştirirler. Bazıları, üyelerin temel insani gereksinimlerinin karşılanması ve zor durumlarda yardım dahil, fiziksel ve mental sağlığın sürdürülmesine de yardım etmektedir.

Dernek, kısmen üye aidatları, genel olarak şehir bütçesinden desteklenmektedir.

Derneğin, üyelerinin ihtiyaçlarının araştırılması, yeni aktivitelerin organize edilmesi, ortak projeler geliştirmek üzere yeni ortaklıklar kurulması ve mevcut ortaklıkların korunması gibi planları mevcuttur.

Bu örnek bize göstermektedir ki; yaşlı insanlar kendi ihtiyaçlarının farkındadırlar ve kendi ihtiyaçlarını karşılama kapasiteleri vardır. Bizim görevimiz, bir gün bizimde onlar gibi olacağımızı düşünerek onları mümkün olan her şekilde desteklemektir.

YAŞLI İNSAN PROFİLLERİ

Sunumu yapan: Arezzo, İtalya

Başlık: Arezzo'da Yaşlı İnsan Profilleri

Yaklaşım ve görüşler/belirleyiciler

Sosyal Departman çalışanları, yerel sağlık birimi çalışanları, tüketici koruma kurulu üyeleri, yaşlılar için sendikalar ve yaş sınırı olmayan üniversitelerin oluşturduğu bir grup organize edilmiştir. İlk hedef, modellerin mevcut bilgilerini doğrulamaktır:

- Demografik veriler hali hazırda vardır
- Sağlık verilerine, sigara içme, alkol kullanımı, egzersiz, beslenme konusundaki davranış kalıpları hariç, büyük oranda ulaşılabilir. Daha fazla çalışma gerekmektedir
- Sağlık ve destek hizmetlerine erişim genel olarak ulaşılabilir
- Sosyal refah ve diğer bakım hizmetleri: yaşlılarla ilgili veriler, nüfusun geri kalanından her zaman ayrılamamaktadır.
- Gelir, barınma, istihdam, eğitim, sosyal içselleştirme, özel grup ve gelişme konuları: veriler göstergeleri her zaman destekleyememektedir.

Önemli bulgular, tehlike yaratan gelişmeler ve tamamlanması için kendi gelişimi ve süre

Son yıllarda Arezzo şehrinde yaşlılara yönelik bir çok girişim gerçekleştirilmiştir. Bununla beraber Sağlıklı Şehirler Projesi 4. FAZ'ında ortaya atılan "Sağlıklı Yaşlanma teması" tercihi ve yaşlıların Profillerinin belirlenmesi taahhüdü, gelecekteki gereksinimlere yönelik büyük bir ilgi yaratmıştır. Şuan da yaşlılara ilişkin tüm verilerin tamamlanması mümkün değildir. Bununla beraber trafik kazası, toplu taşıma araçlarının kullanımı ve şehir içinde ulaşım gibi bazı önemli konular yaşlıları etkilemektedir. Ulaşım politikaları ve yaşam kalitesi dikkate alındığında, bu sorunlardan elde edilen bilgi birikimi gelecekteki planlara yön verebilir.

"Arezzo'da Yaşlı İnsan Profili" 2005 sonunda tamamlanacaktır.

Sonuçlar

Bu alanda daha fazla çalışmaya ihtiyaç var

1. verilerin toplanması, muhafaza edilmesi ve kullanılması
2. yaşlılarla ilgili yeni parametrelerin formüle edilmesi: davranış kalıpları, yaşam kalitesi hakkında araştırmalar, sosyal aktivitelere katılım yerel yönetim tarafından sağlandı.

Alınan dersler

İlki ve en önemlisi şu ki; Yöneticiler ve daire başkanları sonunda bilgiye sahip olmanın önemini kavradılar ve böylece yaşlı sağlığı için daha etkili çalışmayı planlamaya başladılar.

Sunumu yapan: Brighton, Birleşik Krallık

Başlık: Brighton&Hove Şehrinde nüfusun yaş profilinin değişimi

Yaklaşım ve görüşler/belirleyiciler

Brighton&Hove Sağlıklı Yaşlanma Modeli, insanlar yaşlanırken onların şehir içindeki sağlık, ekonomik ve çevresel yaşam koşullarını göstermektedir. Model, Sağlıklı bir Şehrin gelişiminde vatandaşların katılımına yönelik güçlü ortaklıkları ve demokratik yönetim düzenlemelerini tanımlayan nitelikli bilgileri içerir.

Önemli bulgular, tehlike yaratan gelişmeler ve tamamlanması için kendi gelişimi ve süre

Şehirde yaşayan 251.500 insanın % 15.5'i 65 yaşın üzerindedir ve bu oran Birleşik Krallık'taki rakamın % 16.6'sı kadardır. 75 yaşın üzerindeki insanların oranı, ulusal ve bölgesel rakamların üzerine çıkmıştır. Bununla beraber, yerel nüfus istatistikleri göstermektedir ki; Şehirdeki yaşlı nüfus oranı ve sayısı gelecek 10 yıl içerisinde azalma gösterecektir. Bu durum, Birleşik Krallık'ta yaşlı nüfusunun artması şeklindeki ulusal eğilimden farklılık göstermektedir. Şehir nüfusunun yaklaşık % 16'sı kendi kendine geçinen emeklilerden oluşmaktadır.

Yaşlılar Konseyi ve Yaşlılar Koalisyonu, yerel politikaları ve hizmetleri etkileyerek yaşlıların görüşlerini ve düşüncelerini kolaylaştırmaktadır. Bu gruplar, yaşlıların ailelerine, topluma ve katkılarının tanınmasını ve takdir görmesini sağlamaktadır. Bu gruplar, yaşlıları doğrudan etkileyecek konularda kampanyalar düzenlerler.

Eylül 2005 itibariyle taslak profile ve Ocak 2006 itibariyle de tamamlanmış profile ulaşılabilecektir.

Sonuç ve alınan dersler

Şehir nüfusunun gelecek 10 yıl içinde yaklaşık olarak % 5 artacağı tahmin edilmektedir. Büyüme ağırlıklı olarak çalışan nüfusta olacaktır. Yapılması gereken zorlu işler şunlardır; bir hayat çizgisi ve kuşaklar arası yaklaşım yakalamak, yaşlıların toplumdan izole edilme riskini azaltmak, yaşlılar için sağlığın belirleyicilerini genişletmek suretiyle yaşam kalitesini arttırmak, ve azınlık gruplarının yaşla ilgili ihtiyaçlarına yönelmek.

Sunumu yapan: Ivan Erzen, Doktor, DMS, Sağlıklı Şehirler Proje

Koordinatörü, Celje, Slovenya

Başlık: Celje'de Yaşlı Nüfusu sağlık ve sosyal profili

Celje'deki yaşlı nüfusunun yaşam koşullarının değerlendirilmesi için gerekli olan tüm verilerin toplanmasını amaçlayan kapsamlı bir çalışmanın hazırlık sürecinin ortasındayız. Farklı kurum ve kuruluşlarla birlikte ilk önce aşağıdaki bilgileri değerlendireceğiz:

1. demografik durumla ilgili bilgiler,
2. hastalık,
3. ölüm ve
4. günlük yaşama kolaylık sağlayan hizmetlere erişim.

Sonraki aşamada alan araştırması gerçekleştirilecek ve 65 yaş üstü örneklemeden bir temsilciye, nitelikli personeller tarafından mülakat uygulanacaktır. Bu çalışmadaki ilave bilgiler şu noktalar etrafında toplanacaktır:

1. Sosyal statü;
2. Ekonomik durum;
3. Yaşam koşulları;
4. Sağlık durumunun bireysel olarak değerlendirilmesi;
5. Kendi sosyal durumlarının kendilerince değerlendirilmesi;
6. Engelli nüfusun ihtiyaçlarının tamamlanması;
7. Tamamlanan ve tamamlanmayan ihtiyaçların değerlendirilmesi.

Eylül ile Şubat 2006 arasında bir alan araştırması yürütmeyi planlıyoruz. Bu çalışmanın sonuçlarına göre, Celje'de yaşlı nüfusun karşılaştığı temel problemlere yönelik ölçütleri içeren uzun dönemli bir politika hazırlanacaktır.

Sunumu yapan: Maria Miklosy Bertalanfy, Györ Sağlıklı Şehirler Proje Koordinatörü, Macaristan
Başlık: Györ'de Yaşlı Profili

Yaklaşım ve görüşler/belirleyiciler

Györ'de yaşlı nüfus oranı, tüm Avrupa'da olduğu gibi artış göstermektedir ve bu eğilim ileriki yıllarda da devam edecektir. Yerel yönetimlerimizi bu duruma hazırlık yapmaları için uzun dönemli bir strateji geliştirmeleri doğrultusunda motive edeceğiz. Bunun için ilk adım Györ'deki yaşlı profilini ortaya koymak olmalıdır. Yukarıda zikredilen nedenden dolayı yaşlıların genel durumlarını ve yaşam koşullarını gösteren ve hükümetler hizmetleri hakkındaki verileri toplamak istiyoruz. Ayrıca şehrin ilçeleri arasındaki farkları da ortaya koymak istiyoruz.

Önemli bulgular:

- Demografik profil
- Sağlık ve sakatlık
- Yerleşik yapısı, yaşam koşulları, altyapı, hizmetler
- Katılım ve lobi kapasitesi

Kaydedilen ilerleme, profilin gelişmesiyle ilgili tehlikeler ve fırsatlar:

Öncelikle Merkezi İstatistik Ofisi, Kamu Sağlığı Hizmeti, Hastane, Temel Sağlık Hizmetleri, Yerel Yönetim ve kurumlarından ve İş Kurumundan bilgilerin toplamak istiyoruz.

Daha sonra şehrin birçok bölgesinde ve geçiş bölgelerinde yaşlılar için forumlar ve özel gruplar organize edeceğiz. Organizasyonlara ve yaşlı derneklerine danışacağız. Zor olacak çünkü bazı bilgilere ulaşması oldukça zor. Bu yaş grubunun en düşük yaşının 50 olması bunu daha zor hale getirmektedir. Bu farklı karakteristiklerde çok değişik yerlerden insanları bünyesinde barındırır.

Ancak profil, yerel yönetim içerisinde uzun dönemli bir strateji yerleştirmek için iyi bir fırsat olacaktır.

Görev	Süre
Mevcut bilgilerin toplanması	Eylül – Kasım 2005
İlçelerde forumlar	Ekim – Kasım 2005
Organizasyonlara danışılması	Ağustos – Kasım 2005
Tecrübelerin özeti	Ocak 2006
Kent konseyine teklif hazırlanması	Şubat 2006
Teklifin Kenet Konseyi'nin Komitelerinde Görüşülmesi	Mart – Nisan 2006
Kent Konseyi Genel kurulu	Mayıs 2006

Sonuç

Yapılması gereken ilk şey, yaşlı insanların sağlığını geliştirecek bilgiler verecek olan planlama süreci içinde durum analizi yapmaktır ve bu politika yapımcıları ve politikacıları bilgilendirecek iyi bir araçtır.

Alınan dersler

Yaşlı Profili, yaşlılar için uzun dönemli stratejiler hazırlamak için Yerel Yönetimler için bir motivasyon aracı olabilir.

Sunumu yapan: Samuel Heimberg, Kudüs Sağlıklı Şehirler Proje Koordinatörü
Başlık: Kudüs Yaşlı Profili

İsrail'de yaşlı nüfusu (65 yaş üstü) önemli bir artış göstermiştir: 1955'ten beri genel nüfus yaklaşık olarak 3.8 kat artarken yaşlı nüfusu 7.9 kat artış göstermiştir. Bir başka deyişle yaşlı nüfusundaki artış oranı, genel nüfusun artış oranının iki katından fazladır. Bu dönemde 75 yaş üstü nüfusta 11.8 kat gibi önemli bir artış oranı yakalanmıştır.

Kudüs'te yaşlı nüfus oranı % 11'e yaklaşmaktadır (% 10.8). 2003'te 60 yaş üstü nüfus 75.100 iken Kudüs'ün toplam nüfusu 693.200'dir.

Aynı zamanda yaşlıların değişen ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanan hizmet sistemlerinin gelişiminde de bir artışa tanık oluyoruz. Burada Kudüs'ün yaşlı nüfusu hakkında temel bazı gerçekleri ve seçilen hizmetlerden yararlanma şeklini ortaya koyuyoruz.

Doğumda erkekler için yaşam beklentisi 77.5, bayanlar için 81.5 yaştır. 65 yaşında yaşam beklentisi erkekler için 17.1, bayanlarda 19.1'dir. Bir başka deyişle ortalama olarak 65 yaşına ulaşan bir bayanın, 84.1 yaşına kadar yaşaması beklenmektedir. 75 yaşında yaşam beklentisi erkekler için 10.7, bayanlar için 11.6 iken; 80 yaşında bu oran erkekler için 8.1, bayanlar için 8.4 yıldır.

Sovyetler Birliği'nden göç edip Kudüs'e gelen yaşlı göçmen sayısı 3000'dir.

Bayanlar yaşlı nüfusunun çoğunluğunu oluşturmaktadırlar. (% 57)

Yaşlı nüfusunun % 58'i evlidir: erkeklerin % 80'i, bayanların % 42'si.

Resmi eğitim almamış (hiç okula gitmemiş) yaşlı oranı günümüzde % 13 (erkekler arasında % 7, bayanlar arasında % 17) iken 1965'te bu oran % 34 (erkekler arasında % 23, bayanlar arasında % 45) seviyesindedir. Eğitim sürecinin diğer ucunda ise, günümüzde yaşlıların % 29'u lise ve üstü eğitim (13 ve daha fazla yıl eğitim) (erkekler arasında % 32, bayanlar arasında % 26) almışlardır; bu oran 1961'de % 7 (erkeklerde % 12, bayanlarda % 3) seviyesindedir.

Yaşlıların iş gücüne katılım oranı değişmektedir. 2003 yılında 65 yaş üstü insanların % 9'u hala istihdam edilmektedir (erkeklerin % 15'i, bayanların % 5'i), 1970 yılında bu oran (erkeklerde % 33, bayanlarda % 5) seviyesindedir.

Yaşlıların büyük çoğunluğu Ulusal Sigorta Enstitüsü'nden (USE) en düşük geliri temin eden yaşlılık maaşı almaktadır. Maaş alanların yaklaşık 1/3'ü USE'den tamamlayıcı gelir de almaktadır. Tek kazancı bu maaşlar olan yaşlılara ödenen paraya yaşlı maaşı denir. Net gelirlerine göre 2003 yılında yaşlıların % 23'ü fakirdi. O yıl yoksulluk sınırının altında geliri olan yaşlıların sayısı 143.000'e ulaşmıştı (bu hesaplamada yaşlıları 60-64 yaşları arasındaki bayanlar ile 65 yaş üstü erkekler olarak dikkate aldık).

Ocak 2005'te Ulusal Sağlık Sigortası Yasası yürürlüğe girdi. Bu yasa kapsamında tüm İsrail vatandaşları hastalık fonlarından birisi tarafından sigortalanmıştır. 2003 yılı sonunda yaşlıların % 71'i Clalit Sağlık Hizmetlerine üye olmuştur; % 15'i Maccabi Sağlık Hizmeti'ne üye olmuştur; % 8'i Kupat Holim Leumit ve % 6'sı da Kupat Halim Meuhedet'e üye olmuştur. Yaşlılar, nüfusun diğer bölümlerine oranla sağlık hizmetlerini daha fazla kullanmaktadır. Yaşlıların doktorları ziyaret etme oranı, genel nüfusun iki katıdır, ve hastaneye yatma oranı da nüfusun diğer kısmına oranla 3 kat daha fazladır.

1998'den beri Ulusal Sağlık Sigortası, Uzun Dönemli Halk Sigortası'nın uygulanmasından sorumludur. 2003 yılı sonunda bu yasa kapsamında 7000 yaşlının sağlık hizmetlerini kullanması sağlanmıştır. Bu yasadan yararlanarak söz konusu servisleri kullanan yaşlı oranı, tüm yaşlı nüfusunun % 15 olmuştur (60 - 64 arası bayanlar ve 65 yaş üstü erkekler). 75 yaş üstü yaşlılar arasında bu hizmete kabul edilme oranı % 28'dir.

Günlük bakım merkezleri, engelli yaşlılar için temel toplum hizmetleridir. Günlük bakım merkezleri, Uzun Dönemli Halk Sigortası tarafından finanse edilmektedir. 2003 yılında 578 kişiyle 11 günlük bakım merkezimiz vardı.

Destekleyici topluluk, toplum içinde yaşayan yaşlılar için ilave bir hizmettir. 2003 yılı sonunda evde yaşayan 3011 yaşlıya hizmet sağlayan 13 topluluk vardı.

2003 yılı sonunda 39 uzun dönemli bakım enstitüsünde (yaşlı evleri veya kronik hastalar için hastaneler) yaşayan 2993 yaşlı vardır. 4 çeşit uzun dönemli bakım yatağı vardır: yarı bağımsız yaşlılar için (yatakların % 6'sı); zayıf yaşlılar için (% 34); hemşire bakımı için (% 49); ve mental zayıflıklar için (% 11).

Sunumu yapan: Liege, Belçika

Başlık: Sağlıklı Yaşlanma: Yaşlılık Döneminde güçlü destek garantisi

Birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi Belçika'da da yaşam beklentisi artmaktadır.

Bazı bilgiler.

2003 yılında yaşam beklentisi bayanlarda 81.7 iken, erkeklerde 75.8'dir.

Liege Bölgesindeki tüm nüfusta 50 ila 95 ve üzeri yaş arası insanlar % 35'lik bir kesimi oluşturmaktadırlar.

2010 yılında her 5 Belçikalı'dan 2'si 50 yaşın üzerinde olacaktır.

2015 yılında nüfusun yaklaşık % 14'ü yaşlı olarak hesaplanacaktır.

Liege Bölgesinde 65 yaş üstü nüfusun sadece % 6'sı Enstitülerde (huzurevi) kalmaktadır; bu oran 85 yaş üstü için % 25'e çıkmaktadır.

Özellikle bayanlar arasında 100 yaşından fazla çok sayıda vatandaşımız vardır.

Yaklaşım

Bu artışlar, Sağlıklı Yaşlanma alanındaki derin ilgiyi teşvik etmelidir.

Günümüz ve gelecek için gerçek bir sorun olacaktır.

DSÖ Projesini uygulayan bölgesel düzey, Sağlıklı Yaşlanma konusunda resmi yetkili değildir.

Şehir için de aynı durum geçerlidir.

Bölgesel güç, yayınladığı politik deklarasyonda, yerelde "Herkes için Sağlık" Stratejisini temel alarak yaşlılar için Sağlıklı ve Aktif yaşamı geliştirmeye büyük önem vermeye karar vermiştir.

Bu politik angajman, söz konusu verimli politikanın tesis edilmesi için en önemli adım olmuştur.

Üstesinden gelinecek zorluklar

Genelde ve her düzeyde verilerin toplanması gerçekten zordur.

Bu veriler ya hiç toplanmamıştır ya hiç yayınlanmamıştır ya da farklı kurumlara dağılmıştır. Her başlık, spesifik oluşumlar tarafından araştırılmayı gerektirmektedir.

Yaşlılarla ilgili verilerin araştırılması zor bir iş olacaktır ama DSÖ Projesine katılımımız bu sorunun üstesinden gelmek için bize fazlaca motivasyon sağlamaktadır.

Açıklama

Uluslararası bir projeye katılmak, her yerel zorluğa karşı farkında olma fırsatı verir.

Bu görevi yerine getirmek için her birimiz aynı koşullarda değiliz.

Eğer hep beraber çalışmak istiyorsak bu gerçeğin bilincinde olmamız önemlidir.

Sunumu yapan: Rijeka Şehri, Hırvatistan

Başlık: Rijeka Şahrinde Yaşlı İnsanlar - Profil

Bu profil, yönergedeki tüm alanları kapatmayı amaçlamaktadır: demografik ve sağlık durumu, yaşlılar için sağlık bakım ve diğer servislere ulaşılabilirlik ve Rijeka nüfusunun sosyal durumu. Bu profil, Rijeka Sağlıklı Şehirler Projesi altında yerel yönetimler, yaşlı dernekleri, sağlık kurumları, akademiler ve emekli derneklerinden temsilcilerin meydana getirdiği bir alt grup tarafından tasarlanmıştır.

Bu alanları gösteren veriler, ulusal anlamda şu kurumlar tarafından elde edilmiştir: kamu sağlık kurumları, istatistik merkezleri, sağlık sigortası enstitüsü ve istihdam ajansı, sosyal refah merkezi, polis departmanı, kamu şirketleri. Bununla beraber henüz tüm veriler toplanmamıştır.

Önemli bulgular göstermektedir ki; şehrin toplam nüfusunun % 36'sı 50 yaşından, bunların da % 16.23'ü 65 yaşından büyüktür. Sosyal açıdan dezavantajlı olan ve geçimleri sosyal refah kurumları tarafından sağlanan 2177 vatandaş (toplam şehir nüfusunun % 1.5'i) 50 yaşından büyüktür. Bununla beraber 2004 yılında en önemli iki ölüm nedeni, dolaşım sistemi rahatsızlıkları ve tümördür (50 yaşından büyük ölenlerin %76.4'ü).

Bir sonraki adım verilerin toplanmasıdır ve en zorlu bölüm, verilerin şehir bağlamında ve diğer Avrupa şehirleriyle ilişki içinde yorumlanmasıdır.

Böylece bilgi değişimi, iyi koordine edilmiş ve farklı sektörlerle işbirliği ile gerçekleştirilmiştir. Rijeka'da yaşlı profillerinin, yıl sonu itibariyle yayımlanması beklenmektedir.

Sunumu yapan: John Howie, Sağlıklı Şehirler Proje Koordinatörü, Stirling, Birleşik Krallık
Başlık: Stirling'te Yaşlı Profili

Arka plan

Birleşik Krallık nüfusuyla ilgili istatistiksel bilgiler hali hazırda ulaşılabilir durumdadır. Stirling'te yerel nüfus istatistikleri ve bilgilerinin yönetimi ile ilgili birçok yetkili birim vardır.

Yaklaşım

Mayıs 2005'te yerel araştırmacılar Belfast Yaşlı Profili Şablonunun Taslağını 50 yaş üzeri insanlar hakkında hangi bilgilerin ulaşılabilir olduğunu konusunda eleştirmiştir.

2 aşamalı bir proje planı üzerinde anlaşmak için yerel kurumlarla seri toplantılar bunu izledi. İlk önce Çalışma Toplantısında sunulmak üzere faaliyet planı ve verilerin toplanması. İkincisi, Profilin tamamının basımı ve geliştirilmesi için zaman programı üzerinde uzlaşılması.

İlerleme

Profil Şablonundaki nicel bilgilerin yaklaşık % 50'sine ulaşılabilir bununla beraber yaş grupları ve toplumun farklı kesimleri hakkında ilave çalışmalar gerekmektedir. Nitel bilgilere erişilebilir bununla beraber son yıllarda farklı coğrafi halklardan, "yerel kahramanlardan" ve aktif vatandaşlardan hayat hikayeleri içinde yeni çalışmalara izin vermenin önemli olacağı konusunda anlaşılmiştir.

Uygulamaların mevcut çalışmalardan elde edilen verilere erişme olanağı ile beraber toplanmasıyla ilave bilgi ihtiyacı, Nisan 2006 yayınının üzerinde uzlaşıldığı anlamına gelir.

Sonuç ve alınan dersler

Sadece sağlıklı yaşlanma konusunda farkındalığı arttırmayıp aynı zamanda gelecek hizmet faaliyetleri için güçlü planlama esasları olarak gözüken dokümanların basımı için güçlü bir istek ve taahhüt olmasına rağmen tartışmalar oldukça erken bir dönemde başlamıştır.

Sunumu yapan: Stockholm, İsveç
Başlık: Stockholm'de Yaşlı Sağlığı

Yaklaşım ve görüşler/belirleyiciler

Stockholm'de yaşlı sağlığı ile ilgili şablonu derlemeden önceki çalışmaların başında, Eylül 2005'teki Bursa yıllık Çalışma Toplantısından önce an azından soruların yarısını derlemeyi amaçladık. Son güne bakarsak şablonun yaklaşık 2/3'ünün tamamlanacağı açıktır. A ve B etaplarındaki tüm sorular cevaplanmıştır.

Süreç boyunca cevaplama bazı sorunlarla karşılaştığımızı anladık. Genel olarak sorun, bazı soruların uygulanması aşamasında uygun rakamların bulunamamasıdır. Ayrıca bazı soruların anlaşılması güçtür, büyük olasılıkla bazı sorular bizim için uygulanabilir değildir.

Önemli bulgular, kaydedilen ilerleme, profilin gelişmesiyle ilgili tehlikeler ve fırsatlar ve bitirmek için süre

Yanıtlarımız, istatistikler ve tanımlayıcı gerçeklerin bir karışımıdır. Bununla beraber daha tanımlayıcı cevaplar, bir konuya yönelik spesifik bir yasayı betimlemektedir.

Bitirmek üzere süreyle ilgili olarak amacımız, birçok cevabı Bursa'ya getirmek ve sonbahar süresince kalan soruların yanıtlarını bulmaktır. Daha fazlası esas niyetimiz, Bursa toplantısından sonra elde ettiğimiz önemli bulguları derin bir analize tabi tutmaktır.

Sonuç ve alınan dersler

Materyallerimizi tabi tuttuğumuz hızlı bir değerlendirme sürecinde yaşlı nüfusumuzun diğer kesimlere oranla daha fazla refaha sahip olduğunu görmekteyiz.

Stockholm'deki yaşlı nüfusu için birçok alternatif bulunmaktadır. Bununla beraber yaşlılarımızın gereksiz olarak zarar gördüğü bölgeler ve yine yaşlılar arasında yalnızlık vakaları mevcuttur.

Şablon, Stockholm'de yaşlıların genel görüntüsünü ortaya koymaktadır. Şablon, Stockholm'de yaşlı sağlığıyla ilgili gelecek çalışmalar için önemli bir temel oluşturacaktır.

Sunumu yapan: Sunderland Şehri, Birleşik Krallık
Başlık: Sunderland'da Sağlıklı Yaşlanma

Giriş

Sunderland şehri Sağlıklı Yaşlanma Alt Grubundadır ve yaşlı profillerinin hazırlanmasında temel ilkelerin geliştirilmesinin ilk aşamasına katkı koymaktadır.

Bu ilkeler, Şehir altyapısı içerisinde ortaya çıkan işlerin sürece dahil edilmesi ve şekillendirilmesi, ve ihtiyaç halinde gelecek aktivitelerini geliştirebilecek temel bilgilere yönelik aktivitelerin de üstlenilmesi için kullanılmaktadır.

Aşağıdaki unsurlardan alınan destek sayesinde birçok destek mekanizması vardır:

Yerel Gelişim Planını destekleyen Yaşlıların Modernizasyonu ve Reformu;
Ulusal hizmet 6. Çerçeve – Düşüşün Önlenmesi Grubu
Ulusal hizmet 8. Çerçeve – Sağlık Geliştirme ve Yaşlılar
Kamu Sağlığı Direktörü Yıllık Raporu
Kamu Sağlığı Bilgi Servisi
Yaşlı İnsanlar Faaliyet Grubu oluşturulmaktadır.

Mevcut durum

Profillerin geliştirilmesi konusundaki mevcut yerel çalışmalar şu noktalarda toplanmıştır;

- Yaşama Yıllar Eklemek (örneğin Yaşam Beklentisi/Damra Tıkanıklığına Bağlı Kalp Rahatsızlıkları/Felç/Kanser)
- Sağlık durumu ve yaşam kalitesi ölçümleri (yakacak sıkıntısı/sağlıklı yaşam tarzı/hastalık eğilimi/kronik hastalık yönetimi/kemik çatlakları/cerrahi müdahaleler)
- Sağlık konusundaki Eşitsizliklerin Azaltılması (bölgede sağlığın belirleyicileri/Sunderland ve İngiltere ile Kuzeydoğu ve İngiltere arasında ölüm vakarındaki farklılık/dezavantajlı bölgelerde azalan risk faktörleri)

Şimdiye kadar çalışmalar, kayıt sistemlerinin ortaya konması aşamasında tamamlanmıştır. Yeni bilgi akımları ve raporlama mekanizmaları yaratmak ve benzer raporlama sistemlerini korumak için destek seviyesi üzerinde uzlaşma aramak için çalışacağız. Esas zor olan, spesifik yaş grupları kanalıyla temel düzeyde bilgi sağlayan geniş, anlamlı ve idare edilebilir bilgi seviyesine ulaşmaktır.

Sunumu yapan: Udine Belediyesi, İtalya
Başlık: Udine’de Yaşlı Sağlık Profili

Küresel yaşlanma sürecindeki önemli durumlar, yaşlı nüfusundaki artış ve kronik fonksiyon zayıflaması sonucu ölüm oranlarında artıştır; Udine’deki hizmetler, devam eden ve değişen ihtiyaçları yansıtmak üzere tekrar düzenlenmelidir. Yaşlı sağlığı ve yaşam koşulları hakkında nitel ve nicel bilgiler sağlayan profiller, onların ihtiyaçlarını anlamak için oldukça yararlı olabilir.

Bu profilin şekillendirilmesinde ilk adım, demografik ve sağlık durumlarıyla (temel demografi, mevcut nüfus yapısı ve bağımlılık rasyosu, yaşam beklentisi, ölüm, hastalık ve sakatlık gibi) ilgili olan ve hali hazırda erişilebilir durumda bulunan bilgilerin toplanmasıdır. Daha sonra yaşlıların, sağlık ve destek hizmetlerine (hastalıktan korunma, hastaneden taburcu olmak, ev hemşireliği, sosyal merkezler gibi) ulaşabilmeleri konusuna odaklanacağız. Yıl sonu itibarıyla, ulaşım, göç, barınma ve istihdam dahil “sosyal durum” hakkında mümkün olan tüm diğer bilgileri

toplayacağız. Mademki yaşlılar, özel ihtiyaçlarının yanında toplum için değerli kaynaklardır; o halde bu profil, yaşlıların Udine'de düzenlenen gönüllü organizasyonlara ve sosyal aktivitelere katılımı ve uygun duruşu devam ettirmek için yaşlılara yönelik gerçekleştirilen özel fiziksel aktivite projesinin değerlendirme sonuçları hakkındaki bilgileri de içerecektir.

Yaşlılara yönelik bu profil, Şehir Sağlık Profilinde kullanılan ilke ve prensipleri aynen takip etmiştir: her ikisi de daha etkin hizmetler, daha iyi tahsis edilmiş kaynaklar ve vatandaşların ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamak için yerel bağlamda genel bir anlayışın tesis edilmesini amaçlamaktadır.